

## **I. Uvod**

Občina Kanal ob Soči je v letu 2008 začela pripravo občinskega prostorskega načrta na podlagi Zakona o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, Ur. l. RS, št. 33/07, 70/08-ZVO-1B, 108/09, 80/10-ZUPUDPP (106/10 popr.), 43/11-ZKZ-C) in v skladu s podzakonskimi predpisi. Akt se pripravlja z namenom, da po vsebini v celoti nadomesti prostorske sestavine dolgoročnega plana občine za obdobje 1986 do leta 2000 in srednjeročnega plana občine za obdobje 1986 do leta 1990, dopolnjevanje do leta 2004 in odloke o prostorskih ureditvenih pogojih.

Občinski prostorski načrt Občine Kanal ob Soči (v nadaljevanju OPN) zagotavlja pravno podlago za prostorski razvoj občine in načrtovanje posegov v prostor.

V nadaljnjem besedilu so uporabljene okrajšave izrazov in pojmov, ki so razloženi v 4. členu odloka.

## **II. Ocena stanja in razlogi za sprejem akta**

### *Ocena stanja*

Prostorske sestavine dolgoročnega plana občine za obdobje 1986 do leta 2000 in srednjeročnega plana občine od leta 1986 do leta 1990, ki so bile izdelane v prejšnji družbeno ekonomski ureditvi v okviru sistema družbenega planiranja, so bile večkrat dopolnjeване in spreminjane, nazadnje v letu 2004. Nove prostorske potrebe, strokovna spoznanja o možnostih in varstvenih pogojih ter ne nazadnje zakonski okviri zahtevajo pripravo novega prostorskega planskega akta, ki bo zagotavljal pravno prostorske okvire in podpiral možnosti za materialni in socialni razvoj občine.

### *Pravne podlage*

Po sprejemu področnega Zakona o prostorskem načrtovanju so nastopili pogoji za pripravo OPN (ZPNačrt - Ur. l. RS, št. 33/07, 70/08-ZVO-1B, 108/09, 80/10-ZUPUDPP (106/10 popr.), 43/11-ZKZ-C, 57/12) je župan na temelju 46. navedenega zakona sprejel Sklep o pripravi občinskega prostorskega načrta Kanal ob Soči ( Ur. l. RS, št. 79/08). Pravne podlage za pripravo prostorskega načrta občine so bile konkretizirane s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacije razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Ur. l. RS, št. 79/07 in 108/09 - ZPNačrt) ter drugimi podzakonskimi predpisi. Pravni pogoji za pripravo akta so se v času po uveljavitve zakona od leta 2007 vse do konca postopka priprave OPN nenehno spreminjali in dopolnjevali zaradi sprejemanja novih ter sprememb in dopolnitev prostorskih, kmetijskih in okoljskih predpisov. S tem pa je bila otežena priprava akta.

### *Razlogi za sprejem akta*

Obstoječe stanje prostorskih aktov občine ne zadovoljuje več razvojnih potreb in so z vidika skladnosti s prostorsko pravnimi in strokovnimi izhodišči zastareli in vsebinsko preživeti, njihova vsebina ne zagotavlja celovitega planiranja na makro in mikro ravni (naselja, deli naselij, ulična mreža). Obstoječi akti tudi ne vzpostavljajo ustreznih

razmerij urbanega prostora do krajine in ne usmerjajo ter varujejo na primerni ravni javni prostor (mreža javnega prostora, njegova regulacija in zagotavljanje ustrezne hierarhije). Posledica takšnega stanja je pojav deloma stihijskega dogajanja v prostoru, odsotnost kakovostnega celovitega urbanističnega načrtovanja in arhitekturnega oblikovanja pri gradnji objektov ter pogosto zanemarjeno stanje javnega prostora. Priprava akta je potrebna tudi zaradi preverjanja, usklajevanja in uresničevanja razvojnih potreb in investicijskih namer fizičnih in pravnih oseb, za katere prostorske pogoje zagotavlja občina.

#### *Namen priprave akta in njegov pomen*

Temeljni namen priprave OPN je izdelati pregleden, strokoven, uporaben in razvojno naravnan prostorski planski akt ter zagotoviti celovito urejeno in pregledno pravno stanje prostorskih aktov. Ob tem je pomembno, da OPN uveljavlja zahteve Zakona o prostorskem načrtovanju, ki se nanašajo na sanacijo razmer v prostoru na območjih razpršene gradnje, razpršene poselitve, izkoriščenosti prostorskih rezerv, prenove obstoječega stavbnega fonda in glede izpolnjevanja podrobnih pogojev za nove posege v prostor.

Ključni pomen novega prostorskega načrta je v rehabilitaciji vloge občine kot usmerjevalke prostorskega razvoja, skrbnice sfere javnega ter varuhinjo kakovosti naravnih in ustvarjenih vrednot. Hkrati ta akt omogoča uresničevanje individualnih pobud in realizacijo namer investitorjev tako, da se izboljšuje stanje v prostoru. To izboljšanje bo lahko med uveljavitvijo akta v daljšem časovnem obdobju ob uresničevanju načrtovanih ureditev razvidno skozi večjo urejenost javnega prostora in infrastrukture, celostno urbanistično in arhitekturno podobo posameznih delov in celote naselij, kakovostno oblikovanje stikov urbanega in naravnega prostora, sanacijo degradiranega prostora, poudarjeno vlogo zelenih površin itd. Pravo vrednost akta bo mogoče prepoznati skozi strateško usmerjanje k vrednotam trajnostnega razvoja, ki se bodo lahko odražale v načrtni in zmerni rasti centralnih in drugih naselij ter predvsem v njihovi kakovostni notranji preobrazbi.

### **III. Postopek sprejemanja akta**

#### *Začetek postopka*

Priprava OPN je bila pričeta s sprejemom sklepa župana (Ur. l. RS, št. 79/08). Za pripravo akta je bilo izbrano podjetje Struktura d.o.o., ki je dobilo pooblastilo za pridobivanje smernic in mnenj ter za opravljanje drugih nalog pri vodenju postopkov.

#### *Opravljenе faze postopka*

V doslej opravljenih postopkih so bile izvedene naslednje faze:

- izdelava strokovnih podlag in Urbanističnega načrta Kanal in Urbanističnega načrta Deskle, ki vključuje naselja Deskle Anhovo, Robidni Breg in Ložice (september 2008 - marec 2009),
- izdelava osnutka OPN za pridobivanje smernic (junij 2009),
- pridobivanje smernic nosilcev urejanje prostora (november 2009),
- usklajevanje akta s smernicami nosilcev urejanja prostora (januar 2010),
- priprava okoljskega poročila in dopolnjenega osnutka akta (februar 2010),
- pridobitev mnenja o ustreznosti OP v postopku CPVO (avgust 2010),

- javna razgrnitev OPN in OP (julij/avgust 2010),
- izdelava stališč do pripomb iz javne razgrnitve (november 2010),
- potrditev stališč do pripomb iz javne razgrnitve (april 2011),
- priprava predloga za mnenja nosilcev urejanja prostora (september 2011),
- pridobivanje mnenj in usklajevanja predloga akta z nosilci urejanja prostora do pridobitve pozitivnega mnenja (december 2011 – julij 2012),
- pridobitev odločbe o sprejemljivosti vplivov plana na okolje v postopku CPVO (september 2012).

Predlog OPN je usklajen z vsemi NUP in pridobljena so ustrezna njihova mnenja, prav tako je izdana pozitivna odločba pristojnega ministrstva o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje in na varovana območja. S tem so izpolnjeni pogoji za dokončen sprejem akta na občinskem svetu.

#### **IV. Način priprave akta**

##### *Vhodna gradiva, strokovne podlage, razvojne pobude – vloge*

Pri prevzemu naloge je izdelovalec akta prejel veljavni prostorski planski akt, veljavne prostorske izvedbene načrte, vloge, pobude in predloge fizičnih in pravnih oseb ter vrsto strokovnih gradiv kot vhodna gradiva za pripravo OPN. Pomembnejša vhodna gradiva, upoštevana kot sprejeti dokumenti občine ali regije, ter gradiva strokovne narave, so poleg veljavnih prostorskih aktov še Regionalni razvojni program Goriške regije in načrti razvojnih programov občine.

##### *Strokovne podlage in UN*

Občina na začetku postopka ni razpolagala s sistematično in celovito pripravljenimi strokovnimi podlagami iz postopkov priprave prostorskih sestavin družbenega plana in njegovih sprememb v preteklosti. Posamezna gradiva, ki so bila predana kot vhodna gradiva na začetku priprave, so po vsebini obravnavala specifične probleme ali posamezne manjše prostorske enote. Zato so bile v začetni fazi postopka izdelane celovite strokovne podlage ob upoštevanju izhodišč iz nadrejenih prostorskih aktov (Strategija prostorskega razvoja Slovenije in Prostorski red Slovenije). Strokovne podlage so se med postopkom priprave akta dopolnjevale vse do faze dopolnjenega osnutka akta. V občini je bila še pred javno razgrnitvijo akta izvedena javna predstavitev strokovnih podlag izdelanih v času nastajanja osnutka akta.

Strokovne podlage so skozi ugotovljene kakovosti in vrednotenje prostora postavile izhodiščna merila za obravnavo vlog za spreminjanje namenske rabe, načina in pogojev urejanja prostora.. Naloga izdelovalca strokovnih gradiv za pripravo novega prostorskega plana občine je bila, da izdelava merila in nato opravi presojo utemeljenosti sleherne predlagane spremembe z vidika danih prostorskih možnosti in ob upoštevanju vseh omejitvenih dejavnikov ter razvojnih potreb v prostoru.

Ob smiselnem upoštevanju zakonskih določil (19., 40. in 47. člen ZPNačrt) in Uredbe o prostorskem redu Slovenije (Ur. l. RS, št. 122/04), kot nadrejenega prostorskega akta, ki opredeljuje vrste in vsebine strokovnih podlag, so bile izdelane posamezne strokovne podlage na ravni občine ter del na ravni naselij:

- Ocena uporabnosti vhodnih gradiv (Struktura, d.o.o. Mirna Peč, november 2008),

- Analiza razvojnih možnosti (Demografija, naselbinska mreža in gospodarstvo, ključni strateški problemi in predlog strateške programske usmeritve občine Kanal ob Soči), (Koda, d.o.o., Ajdovščina, september 2008),
- Komunalna študija v občini Kanal ob Soči, (TerraGIS, d.o.o., Ljubljana, marec 2009),
- Lokalni energetski koncept občine Kanal ob Soči, (GOLEA, Šempeter pri NG, februar 2009),
- Osnovni podatki o naravnih značilnostih prostora občine Kanal ob Soči in analiza krajine (Struktura, d.o.o., Mirna Peč, marec 2009),
- Analiza in ocena vloge občine v širšem prostoru (Struktura, d.o.o., Mirna Peč, april 2009),
- Študija ranljivosti prostora (Struktura, d.o.o., Mirna Peč, november 2008),
- Analiza stanja v prostoru in analiza teženj prostorskega razvoja na področju poselitve (tematske in integralne analize), (Struktura, d.o.o., Mirna Peč, marec 2009)
- Dodatne strokovne podlage, ki nadomeščajo OPPN, (Struktura, d.o.o., Mirna Peč, avgust 2011)

#### *Razvojne pobude*

S strani fizičnih in pravnih oseb je bilo za spremembo namenske rabe prostora pred začetkom postopka in še deloma v fazi izdelave strokovnih podlag podanih 126 pobud (vključno s pobudami občine in krajevnih skupnosti). Od teh jih je s pozitivno ali delno pozitivno opredelitvijo upoštevanih 62 (ali 31 %). Drugih pobud na podlagi ugotovitev iz strokovnih podlag, zakonskih in varstvenih omejitev ni bilo mogoče upoštevati.

Pri pripravi izvedbenega dela akta je bilo obravnavanih skupno 717 pobud. Poleg 126 prejetih pobud pravnih in fizičnih oseb je bilo večje število pobud opredeljenih v postopku priprave plana kot popravek in/ali uskladitev plana, ki se nanaša na zagotavljanje skladnosti akta z dejanskim stanjem v prostoru, ali pa so te pobude posledica uskladitve plana z zakonskimi podlagami. Tako predstavlja skoraj 200 pobud uskladitev plana z dejansko rabo in popravek plana, cca 50 pobud pa sodi v sklop sanacije razpršene gradnje (pretežno posamični primeri in se vključujejo v obstoječe naselje z manjšo razširitvijo ON).

Pomemben delež pobud je bil opredeljen v kontekstu prostorsko urbanistične sanacije namenske rabe prostora, pri kateri se za posamezna območja nezazidanih stavbnih zemljišč v planu opredli povrnitev statusa kmetijskega zemljišča. Tako se kar 312 pobud nanaša na renaturacijo stavbnih zemljišč.

#### *Urbanistični načrt*

Na podlagi 41. člena ZPNačrt je za območja mest in naselij mestnega značaja ter drugih razvojnih središč, ki bi zaradi predvidenega razvoja lahko postala mesta ali naselja z značilnostmi urbane poselitve potrebno izdelati urbanistični načrt. Ta je zanje podlaga za določitev ključnih vsebin OPN tako na strateški kot na izvedbeni ravni. Urbane oblike poselitve v občini so razvite v Kanalu in Desklah in se vraščajo še v sosednja z njimi povezana naselja Obe poselitveni območji imata mestni značaj, zanju je zato izdelan urbanistični načrt. Razvoj v prostoru, ki izhaja iz pobud in potreb v občini, naj upošteva naslednje glavne premise:

- a) Razvojni koncept iz ugotovljenih kakovosti in razvojnih potencialov

Najpomembnejši ugotovljeni, torej razpoložljivi razvojni potenciali teh središč, so v naslednjih segmentih:

- v kakovosti obstoječe naselbinske dediščine, ki je na novo ovrednotena kot pomembno razvojno izhodišče; to še posebej velja za naselje Kanal;
- v kvalitetnih razmerjih z naravnim prostorom, ki ima pomembne turizma; tu je nedvomno v ospredju fenomen in potencial reke Soče;
- v razvoju novih prostorskih kapacitet: v UN Kanal predvsem za potrebe razvoja centralnih dejavnosti in turizma in v UN Deskle predvsem za bivanje ter v kontekstu sanacije degradiranega prostora za potrebe nove obrtne cone.

Te, po obsegu in kakovosti pomembne razvojne potencialne, je mogoče aktivirati z vzporednimi procesi prenove obstoječih struktur in hkrati z odpiranjem novih gradenj znotraj ugotovljenih razvojnih območij naselbinskih teles v krajini ruralnih in trško-urbanih naselij znotraj obeh UN.

b) Prostorski razvoj teh naselij naj zagotavlja bivalno kakovostne, prostorsko smotrne, predvsem pa ekonomsko najracionalnejše rešitve. Pri tem je ekonomska racionalnost dolgoročna kategorija, ki vključuje tudi kontekste vzdrževanja, principe ekologije, sonaravnosti in ohranitve razvojnih možnosti. Skozi celovito načrtovanje je potrebno zagotavljati:

- razvoj standarda, kakovosti javnega prostora ( v smislu gabaritov, optimalnih kapacitet, opremljenosti s programi) in s tem povezano vzpostavitev hierarhije javnega prostora,
- razvoj meja naselbinskih struktur do odprtega prostora,
- razvoj razmerja vsake posamezne stavbe, programa do njenega vplivnega območja v vseh vidikih, tudi morfološko-strukturnem.

c) V smislu razvojno investicijskih ukrepov je v ospredju prenova obstoječih prostorskih resursov, kakovostna nadgradnja obstoječih programskih in infrastrukturnih sistemov in razvoj novih.

Upravičenost določitve območje poselitve, ki naj se ureja z UN izhaja iz dejstva, da je to območje najgosteje poseljeno (na njem živi skoraj polovica vsega prebivalstva občine), tu je lociranih večina delovnih mest in gospodarskih zmogljivosti v občini ter večina objektov, naprav in omrežij družbene in gospodarske javne infrastrukture občine. Vse ključne funkcije oskrbe prebivalstva s storitvami družbenih in upravnih dejavnosti so umeščene v Kanalu in Desklah. Vsebine UN so bile v fazi dopolnjenega osnutka izdelane v dveh variantnih rešitvah.

#### *Smernice NUP*

Ministrstvu za okolje in prostor je bil, dne 2. 6. 2009 predložen osnutek OPN. Po pregledu in objavi osnutka akta na spletu je ministrstvo z vlogo št. 35016-82/2008/, z dne 08.06.2009 pozvalo vse nosilce urejanja prostora, da nanj podajo smernice iz svoje pristojnosti.

Sprememba ZPNačrt, na podlagi katere so bili določeni NUP na državni ravni, je bila sprejeta po tem, ko je bil osnutek OPN Občine Kanal ob Soči posredovan v pridobivanje smernic. NUP, ki v fazi osnutka akta niso bili pozvani oziroma niso podali smernic, se v fazi predloga OPN pozovejo, da nanj podajo svoje mnenje.

#### *Upoštevanje smernic in usklajevanja v fazi pridobivanja mnenj NUP*

Nosilci urejanja, ki so bili pozvani oziroma so podali smernice k osnutku OPN, katerih vsebine so vključene v OPN so:

1. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za sonaravno kmetijstvo, Direktorat za kmetijstvo, Oddelek za kmetijski prostor, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana, (smernice št. 350-44/2008/5, z dne 5. 11. 2009);  
Dne 10. 12. 2009 je bil v zvezi s podanimi smernicami izveden usklajevalni sestanek.
2. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana, (smernice št. 3401-69/2008/2, z dne 10. 06. 2009);
3. Zavod za ribištvo Slovenije, Sp. Gameljne 61a, 1211 Šmartno (smernice št. 420-171/2009/2, z dne 14. 09. 2009);
4. Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Tolmin, Odsek za gozdnogospodarsko načrtovanje, Tumov drevored 17, p.p. 42, 5220 Tolmin (smernice št. 281-5/2009, z dne 05. 07. 2009);
5. MOP, Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami, Vojkova 1b, p.p. 2608, 1000 Ljubljana (smernice št. 35001-354/2009, z dne 14. 09. 2009);
6. MOP, Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami, Oddelek povodja reke Soče, Cankarjeva 62, 5000 Nova Gorica (oddelek ni pristojen za dajanje smernic - posredovani podatki o vodah na območju občine kanal z dopisom št. 35001-716/2009-2);
7. MOP, Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo (urad ni podal smernic);
8. MOP, Direktorat za okolje, Sektor za CPVO, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana (Odločba, da je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje, št. 35409-190/2009-JL, z dne 08. 07. 2009; obvestilo o ustreznosti okoljskega poročila k OPN Občine Kanal ob Soči, št. 35409-190/2009-JL, z dne 24. 08. 2010);
9. Zavod RS za varstvo narave, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (smernice št. 5-III-390/2-O-09/ACG, z dne 08. 07. 2009);
10. Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica (smernice št. 5-III-390/2-O-09/ACG, z dne 08. 07. 2009 – smernice izdal ZRSVN, Dunajska cesta 22, Ljubljana). S pristojnim zavodom je bilo, dne 13. 01. 2010 opravljeno usklajevanje s smernicami za področje narave.
11. Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana (smernice št. 3501-32/2009/6, z dne 15. 09. 2009);
12. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica, Delpinova 16, 5000 Nova Gorica (ZVKDS ne izdaja smernic). S pristojnim zavodom je bilo, dne 29.07.2010 opravljeno usklajevanje v zvezi s smernicami za področje varstva kulturne dediščine.
13. Ministrstvo za promet, Direktorat za ceste (ministrstvo ni podalo smernic, pristojen NU je DRSC);
14. Ministrstvo za promet, Direkcija RS za ceste, Sektor za planiranje in analize, Tržaška cesta 19, 1000 Ljubljana (smernice št. 35001-32/2009, z dne 22.06.2009);
15. Ministrstvo za promet, Direktorat za civilno letalstvo, Langusova 4, 1535 Ljubljana (smernice št. 350-73/2009/2, z dne 15.06. 2009);
16. Ministrstvo za promet, Direktorat za železnice in žičnice (za izdajo smernic so pristojne Slovenske železnice);
17. Javna agencija za železniški promet RS, Sektor za razvoj, investicije in projekte, Kopitarjeva 5, 2000 Maribor ni podala smernic (ni pristojna za podajanje smernic);
18. Slovenske železnice, d.o.o., Področje za nepremičnine, Kolodvorska ul. 11, 1506 Ljubljana (smernice št. 1.5.ZK-190/09-BM, z dne 17.08. 2009);

19. Ministrstvo za šolstvo in šport, Masarykova 16, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-4/2009-2, z dne 17.06. 2009);
20. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Kotnikova 28, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-1/2009/23, z dne 09. 07. 2009);
21. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo, Savska cesta 3, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-2/2009-341, z dne 15. 10. 2009);
22. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo, Sektor za energetske planiranje in načrtovanje, Dunajska 48, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-4/2009-538, z dne 07.09. 2009);
23. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za turizem, Kotnikova 5, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-3/2009 – 39, z dne 14. 9. 2009);
24. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za elektronske komunikacije, Kotnikova 5, 1000 Ljubljana (ministrstvo ni podalo smernic);
25. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za notranji trg, sektor za preskrbo in blagovne rezerve, Kotnikova 5, 1000 Ljubljana (dopis št. 350-4/2009-324, z dne 29.06.2009);
26. ELES, Elektro-Slovenija, d.o.o., Sektor za prenosno omrežje, Hajdrihova 2, p.p. 255, 1000 Ljubljana (smernice št. 4458/532/kb, z dne 19.06.2009);
27. Elektro Primorska, d.d., Distribucijska enota Gorica, Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica (smernice št. PP\_6055, z dne 14. 07. 2009);
28. Geoplin plinovodi d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11, p.p. 3720, 1001 Ljubljana (smernice št. S09-376/R-PH/RKP, z dne 16. 05. 2009);
29. Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, 1000 Ljubljana (smernice št. 350- 240/2009-2, z dne 10.07.2009);
30. Ministrstvo za obrambo, Direktorat za civilno obrambne zadeve, Urad za civilno obrambo, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-239/2009-7, z dne 03. 07. 2009 – z dopisom št. 350-64/2011-3, z dne 06.04. 2011 je občini poslano obvestilo, da je pristojen nosilec s področja obrambe Ministrstvo za obrambo, Direktorat za logistiko, Sektor za načrtovanje, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana);
31. Občina Kanal ob Soči, Trg svobode 23, 5213 Kanal (smernice št. 351-04/09-49, z dne 03.07. 2009);
32. Komunala Nova Gorica, d.d., Cesta 25. junija 1, 5000 Nova Gorica (smernice št. S-VI-6-5/09, z dne 15. 06. 2009);
33. Telekom Slovenije, d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana (smernice št. 237/2009 – NG – ZŠ, z dne 18. 06. 2009);
34. Ministrstvo za zunanje zadeve (ni podalo smernic);
35. Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana (smernice št. 350-164/2009/2(2941-01), z dne 16. 06. 2009);
36. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost, Kotnikova 5, 1000 Ljubljana (smernice št. 350-4/2009/290, z dne 16. 06. 2009).

*Okoljsko poročilo izdelano v postopku celovite presoje vplivov na okolje (CPVO)*

Del naravnega prostora občine se nahaja na območju varovanja narave zato je v postopku priprave in sprejemanja akta potrebno na podlagi odločbe Ministrstva za okolje in prostor št. 35409-190/2009/JL z dne 08.07.09 izvesti celovito presojo vplivov na okolje. Sestavni del postopka je izvedba presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na naravo na varovanih območjih. Podlaga za presojo je revidirano okoljsko poročilo, ki ga je v postopku CPVO pristojno ministrstvo ocenilo kot ustrezno (št. 35409-190/2009-JL, z dne 24. 08. 2010). Pri pripravi akta so ugotovitve in ocene okoljskega poročila o primernosti posegov v prostor upoštevane tako, da so bili

načrtovani posegi spremenjeni (v fazi priprave dopolnjenega osnutka akta nekateri tudi izločeni) in tako, da so bili za posamezne še sprejemljive posege predpisani omilitveni ukrepi v prostorskih izvedbenih pogojih akta.

#### *Vključevanje javnosti*

V vseh fazah priprave akta je bila posebna pozornost posvečena tudi komunikaciji z javnostmi v smislu izmenjave mnenj, pridobivanja in posredovanja informacij ter pripomb, predlogov in stališč. Tako so bile širši javnosti pred izvedbo javne razgrnitve še v fazi priprave osnutka akta predstavljene strokovne podlage. Informacije o posameznih fazah postopka so bile javnosti predstavljene preko sredstev obveščanja in informacij organom občine.

Dopolnjen osnutek OPN je bil z okoljskim poročilom in drugimi obveznimi prilogami posredovan v enomesečno javno razgrnitev. Ta je potekala v času od 5. julija do 31. avgusta 2010. V sklopu javne razgrnitve so bile organizirane štiri javne obravnave v središnih naseljih občine (v Ligu in v Kanalu – 28.7.2010 ter v Kalu nad Kanalom in v Desklah - 29.7.2010). Na dopolnjen osnutek OPN je bilo v času javne razgrnitve podanih 130 pripomb in predlogov. Na okoljsko poročilo ni bilo podanih pripomb. Izdelovalec je izdelal stališča do pripomb in predlogov iz javne razgrnitve v februarju 2011, župan pa jih je potrdil s sklepom št. 3500-0004/20011, z dne 5.4. 2011.

#### *Priprava predloga OPN*

Predlog za pridobitev mnenj NUP je bil izdelan na osnovi dopolnjenega osnutka akta z upoštevanjem stališč do pripomb in predlogov podanih v javni razgrnitvi OPN ter ugotovitev in predlogov omilitvenih ukrepov iz okoljskega poročila. V skladu z določili 51. člena ZPNačrt je Občina pozvala vse nosilce urejanja prostora, naj ji v zakonskem roku predložijo mnenja k predlogu.

#### *Pridobivanje mnenj NUP*

S spremembo ZPNačrt (Ur. l. RS, 108/09) je v letu 2010 uveljavljena sprememba postopka pridobivanja mnenj. Pridobivanje in usklajevanje mnenj NUP je z ministrstva pristojnega za prostor predano v pristojnost občinam, ministrstvo pa zagotavlja preveritev vsebinske in tehnične neoporečnosti gradiva ter njegovo javno objavo. Hkrati je uveljavljen obvezujoč seznam pristojnih nosilcev urejanja prostora za posamezna področja iz državne pristojnosti. Ministrstvo za okolje in prostor je po pregledu predloga OPN Občine Kanal ob Soči le tega v elektronski obliki uradno objavilo na svojem spletnem strežniku. S tem je bil izpolnjen pogoj za posredovanje poziva nosilcem urejanja prostora, da podajo končna mnenja k predlogu akta (skladno s 3. odstavkom 51. člena ZPNačrt, Ur. l. RS, št. 33/07, 108/09) vas po pooblastilu občine pozivamo, da v roku 30 dni podate mnenje k predlogu OPN Občine Kanal ob Soči za področje blagovnih rezerv.

Ob upoštevanju uradnega seznama državnih NUP so bili 15. 12. 2011 poslani pozivi za izdajo mnenja. Do pridobitve pozitivnih mnenj so bili z nekaterimi nosilci opravljena usklajevanja. Usklajevanja so potekala vse od februarja do julija 2012. Posebej zahtevna so bila usklajevanja z nosilci s področja varstva kmetijskih zemljišč, varstva voda in varstva kulturne dediščine. Nekateri nosilci se na poziv niso odzvali, zato se skladno s predpisi šteje, da na OPN nimajo pripomb. V postopku so bila pridobljena pozitivna mnenja vseh nosilcev sodelujočih pri celostni presoji vplivov plana na okolje.



V nadaljevanju je podan pregled prejetih pozitivnih mnenj NUP:

*1. Razvoj poselitve*

- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor – mnenje št. 35016-82/2008/76, z dne 06.08.2012, (po usklajevanju),

*2. Kmetijstvo*

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za sonaravno kmetijstvo, Oddelek za kmetijski prostor, - mnenje št. 350-44/2008/21, z dne 27.06.2012, (po usklajevanju),

*3. Gozdarstvo, lovstvo in ribištvo*

- 3.1 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, - mnenje št. 3401-69/2008/8, z dne 12.06.2012, (po usklajevanju),
- 3.2 Zavod za Ribištvo Slovenije, - mnenje št. 420-171/2009/4, z dne 13.03.12,
- 3.3 Zavod za gozdove – (v vednost – ne izdaja mnenja),
- 3.4 Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin – mnenje št. 350-4/2011, z dne 04.04.2012, (po usklajevanju),

*4. Raba in upravljanje z vodami*

- Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami, - mnenje št. 35001-705/2011, z dne 11.05.2012, (po usklajevanju),

*5. Ravnanje z odpadki in čistilne naprave*

- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje (vključen v postopku CPVO – povratnica),

*6. Hrup in kakovost zraka*

- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Sektor za okolje in podnebne spremembe (vključen v postopku CPVO - povratnica),

*7. Meteorologija*

- Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo (vključen v postopku CPVO) – pozitivno mnenje, e- mail, 19.12.2011,

*8. Ohranjanje narave*

- 8.3 Zavod RS za varstvo narave, OE Nova Gorica – mnenje št. 5-III-345/4-O-12/ACGKB, z dne 18.04.12, (po usklajevanju),

*9. Varstvo kulturne dediščine*

- Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino,(MZYKŠ), - mnenje št. 3501-20/2012/4, z dne 13.07.2012, (po usklajevanju),
- 9.2 Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica (pripravlja strokovno mnenje za ministrstvo – ne izdaja mnenja),

*10. Promet*

- 10.1 Ministrstvo za promet, Direktorat za promet, - mnenje št. 371-1/2012/11-0082296, z dne 03.04.2012, (po usklajevanju),
- 10.2 Ministrstvo za promet, Direkcija RS za ceste, Sektor za planiranje in analize (pripravlja strokovno mnenje za ministrstvo, ne izdaja mnenja),

- 10.3 Ministrstvo za promet, Direktorat za ceste, mnenje št. 350-6/2012/3-0034319, z dne 05.01.2012,
- 10.4 Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo (v vednost – ne izdaja mnenja),
- 10.4.1 Slovenske železnice d.d., - mnenje št. 1.6.ZK-190/09-BM, z dne 24.01.2012,
- 10.4.2 Ministrstvo za promet, Direktorat RS za železnice in žičnice, Sektor za železnice in žičnice, - mnenje št. 350-97/2011/3-00062432, z dne 24.01.2012,
- 10.5 Ministrstvo za promet, Direktorat za civilno letalstvo, - mnenje št. 350-22/2011/338-41303, z dne 05.01.2012,

#### *11. Mineralne surovine/ rudarstvo*

- Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo, Sektor za rudarstvo, - mnenje št. 350-3/2011 – 225, z dne 30.03.12, (po usklajevanju),

#### *12. Tehnološki parki/ visoko šolstvo*

- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Direktorat za tehnologijo, (povratnica),

#### *13. Telekomunikacije*

- 13.1 Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Direktorat za informacijsko družbo, (povratnica),
- 13.2 Telekom Slovenije d.d., PE Nova Gorica, (povratnica),

#### *14. Energetika*

- 14.1 Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo, - mnenje št. 350-1/2012-DE/158, z dne 20.06.2012,
- 14.2 Geoplin Plinovodi d.o.o., Za področje plinovodnega omrežja, mnenje št. - S11-618/R-MP/RKP, z dne 19.03.2012,
- 14.3 ELES PE d.o.o., Sektor za prenos električne energije, - mnenje št. 4069/532/kb, z dne 12.06.2012, (po usklajevanju),
- 14.4 Elektro Primorska d.d., PE Nova Gorica, - mnenje št. PP\_7256, z dne 28.05.2012, (po usklajevanju),

#### *15. Turizem*

- Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za turizem, - mnenje št. 350-2/2011-56, z dne 27.12.2011,

#### *16. Blagovne rezerve*

- Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za notranji trg, Sektor za preskrbo in blagovne rezerve, mnenje št. 350-1/2011-385, z dne 27.12.2011,

#### *17. Socialne zadeve, socialni razvoj in varstvo*

- 17.1 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Direktorat za socialne zadeve, - mnenje št. 350-32/2011-2, z dne 03.01.2012,
- 17.2 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Sekretariat – Služba za vojna grobišča, - mnenje št. 350-32/2011-3, z dne 28.3.2012, (po usklajevanju),

#### *18. Zdravstveno varstvo*

- Ministrstvo za zdravje, Direktorat za zdravstveno varstvo, - mnenje št. 354-112/2009/11, z dne 17.01.2012,

#### *19. Šolstvo in šport*

- 19.1 Ministrstvo za šolstvo in šport, Direktorat za predšolsko in šolsko vzgojo, - povratnica,
- 19.2 Ministrstvo za šolstvo in šport, Direktorat za šport, - mnenje št. 350-64/211-2, z dne 21.12.2011,

#### *20. Pravosodje*

- Ministrstvo za pravosodje, Direktorat za pravosodno upravo, - mnenje - e-mail, z dne 28.12.2011,

#### *21. Zaščita in reševanje*

- Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, - mnenje št. 350-316/2011-4-DGZR, z dne 4.4.12, (po usklajevanju),

#### *22. Obramba*

- Ministrstvo za obrambo, Direktorat za logistiko, Sektor za gospodarjenje z nepremičninami, - mnenje št. 350-222/2011-2, z dne 19.12.2011,

#### *23. Notranje zadeve*

- Ministrstvo za notranje zadeve, Sekretariat, Urad ua notranje zadeve, - mnenje št. 350-111/2011/4 (15211-12), z dne 10.01.2012,

#### *24. Zunanje zadeve*

- Ministrstvo za zunanje zadeve, - mnenje št. 350-1/2011/3, z dne 11.01.2012,

#### *50. CPVO*

- Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje, Sektor za celovito presojo vplivov na okolje, - odločba št. 35409-190/2009/22, z dne 22.08.2012,

#### *51. Občina*

- Občina Kanal ob Soči, (povratnica),

#### *52. Komunala*

- Komunala Nova Gorica d.d., - mnenje št. M-VI-2/11, z dne 22.12.2011,

#### *Zaključek postopka CPVO*

V okviru postopka celostne presoje vplivov na okolje so bila izvedena usklajevanja z nosilci pristojnimi za presojo vplivov na posameznih segmentih iz sicer na področjih varstva kmetijskih zemljišč, gozdov, voda narave in kulturne dediščine. Po uskladitvi predloga OPN in pridobitvi pozitivnih mnenj, v katerih so nosilci za ta področja ocenili, da so vplivi plana na okolje sprejemljivi je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje o tem 08. izdalo ustrezno odločbo (št. 35409-190/2009/22, z datumom 22.08.2012, prejeto 07.09.2012). S tem je izpolnjen zadnji pogoj za sprejem OPN na občinskem svetu.

## V. Struktura OPN

### *Sestavine akta*

OPN sestavljajo strateški del vključno s konceptom razvoja območij UN, izvedbeni del in priloge. OPN ima tekstualni del v obliki odloka in grafične prikaze s kartami strateškega in izvedbenega dela.

*Strateški del OPN* določa izhodišča in cilje prostorskega razvoja občine, zasnovo prostorskega razvoja, zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena, usmeritve za razvoj poselitve in za celovito prenavo, za razvoj v krajini, za določitev namenske rabe zemljišč in usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev. Sestavljen je iz besedila - odloka, v poglavju 2.0. in grafičnih prikazih na naslednjih kartah (v merilu 1:50000):

- prikazi zasnove prostorskega razvoja občine (\_21\_str\_del\_211\_zas\_pros\_raz – 1 list),
- prikazi zasnove gospodarske javne infrastrukture (\_21\_str\_del\_212\_zas\_gji – 1 list),
- prikazi okvirnih območij naselij, vključno z območji razpršene gradnje ter prikazi okvirnih območij razpršene poselitve (\_21\_str\_del\_213\_zas\_pos\_rg\_rp),
- prikazi usmeritev za razvoj poselitve in za celovito prenavo (\_21\_str\_del\_2141\_zas\_pos\_usm – 1 list),
- prikazi usmeritev za razvoj v krajini (\_21\_str\_del\_2142\_zas\_ost\_kraj – 1 list),
- prikazi usmeritev za namensko rabo prostora (\_21\_str\_del\_2143\_zas\_ost\_nrp – 1 list).

*Izvedbeni del OPN* določa enote urejanja prostora, namensko rabo prostora, območja urejanja gospodarske javne infrastrukture, prostorske izvedbene pogoje ter usmeritve za pripravo občinskih podrobnih prostorskih načrtov. Sestavljen iz besedila odloka, v poglavju 2.0. in grafičnih prikazih na naslednjih kartah:

- pregledna karta občine Kanal ob Soči z razdelitvijo na liste (\_221\_preg\_kar\_listi - 1 list, merilo 1:50.000),
- pregledna karta občine s prikazom osnovne namenske rabe in ključnih omrežij gospodarske javne infrastrukture (\_222\_preg\_kar\_onrp\_gji- 1 list, merilo 1:50.000),
- prikaz območij enot urejanja prostora, osnovne oziroma podrobnejše namenske rabe prostora in prostorskih izvedbenih pogojev (\_223\_eup\_pnrp\_pip- 45 listov, merilo 1:5000),
- prikaz območij enot urejanja prostora in gospodarske javne infrastrukture (\_224\_eup\_gji - 45 listov, merilo 1:5000).

OPN ima tudi naslednje *obvezne priloge*:

- izvleček iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije za območje občine Kanal ob Soči (\_31\_izvl),
- prikaz stanja prostora občine Kanal ob Soči (\_32\_st\_pros),
- strokovne podlage, na katerih temeljijo rešitve (\_33\_str\_pod),
- urbanistični načrt Kanala (\_331\_un\_konc\_del in \_332\_un\_podr\_del),
- urbanistični načrt Deskel (\_331\_un\_konc\_del in \_332\_un\_podr\_del),
- usmeritve za izdelavo OPPN (na izvedbeni in strateški ravni) (\_333\_usmer\_OPPN),
- smernice nosilcev urejanja prostora (\_34\_sm\_mn),
- obrazložitev in utemeljitev OPN (\_35\_obr),

- povzetek za javnost (\_36\_pov\_jav),
- okoljsko poročilo (\_37\_por\_okolj).

## **VI. Obrazložitev ključnih vsebin akta**

### *Doseganje razvojnih ciljev v prostoru*

Skozi posamezne faze se je izoblikovala usmeritev kot težnja in zavezanost k trem temeljnim dolgoročno naravnanim ciljem: zaveza trajnostno naravnemu prostorskemu razvoju, izboljšanju kakovosti bivalnega okolja ter uresničevanju ključnih razvojnih projektov v občini.

*Trajnostno naravnani prostorski razvoj* je osredotočen na razvoj naselij, ki z ohranjeno in razvito prepoznavnostjo vzpostavljajo jasno identiteto poselitve v prostoru. V iskanju ustreznih prostorskih rešitev za razvoj poselitve so upoštevana strokovna spoznanja in prevlada javnega interesa.

Pomembno vsebinsko izhodišče načrtovanja prostorskega razvoja občine podajajo razvojni dokumenti, med katerimi sta najpomembnejša Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriška statistična regija) in Načrti razvojnih programov, sprejeti s strani organov občine.

*Vizija prostorskega razvoja občine* je omogočiti uravnoteženo in učinkovito rabo prostora za hitrejši gospodarski, socialni, kulturni in demografski razvoj ter kakovostno bivanje v vseh naseljih občine. V doline spodnje Soče se Kanal vzpostavlja kot središčno naselje, ki skupaj z Desklami in gospodarskim kompleksom Anhovo dopolnjuje poselitveno in gospodarsko prostorsko strukturo pomembnih lokalnih središč Severne Primorske.

### *Prostorski razvoj naselij*

Pri razvoju mest in drugih naselij je za doseganje razvojnih ciljev in uresničevanje vizije razvoja potrebno obravnavati rabo zemljišč in objektov v naseljih z vidika racionalnosti, smotrnega komunalnega opremljanja in ohranjanja arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij tako, da ima prenova prednost pred širitvijo.

Pri načrtovanju poselitve so upoštevani različni vidiki, pomembni za zagotavljanje dobrih pogojev za bivanje, gospodarski in družbeni razvoj, kot so:

- kakovostna prostorska struktura,
- varčna in učinkovita raba prostora,
- pogoji za zdravo življenje ter druženje in rekreacijo,
- učinkovit in enakovreden dostop,
- konkurenčnost naselij v širšem prostoru,
- zmanjšana ogroženost naselij zaradi naravnih in drugih nesreč,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot,
- ohranjanje kulturne dediščine in
- smotrna raba energije.

*Izhodišča prostorskega razvoja občine (poglavje 2.1 v odloku)*

### *Naravne značilnosti prostora*

Območje občine Kanal ob Soči je razdeljeno na tri geografska območja, ki se razlikujejo po naravnih značilnostih ali pa so območja sicer istovrstna, vendar fizično ločena z drugim območjem. Ta območja so: Spodnja Soška dolina, Kambreško pogorje in zahodni del Banjšic.

Kambreško pogorje je sredogorski svet med dolinama obmejne Idrije in srednje Soče. Pogorje obsega Kanalski Kolovrat, ki se začne z vrhom Korada (812 m) in se prek najnižjega sedla pri Kambreškem (515 m) nadaljuje proti severovzhodu do povirja Idrije in Doblarca. Sedlo Solarji loči Kambreško od Livškega Kolovrata.

Banjška planota je okoli 100 km<sup>2</sup> velika apneniška planota, ki se na zahodu s strmimi pobočji spušča do reke Soče. Planota v celoti visi proti dolini Soče med Desklami in Mostom na Soči.

Na območju občine Kanal ob Soči je reka Soča izoblikovala ozko dolino, ki se nahaja med Mostom na Soči in Solkanom. Dolina je prehodna pokrajina med sredozemskim in alpskim svetom. Soško dolino označuje sam potek rečne struge in enkrat široka drugič ozka holocenska ravnica ob njej, kjer je zgoščeno vse življenje. Dolina se razširi le na posameznih delih, predvsem na območju naselij Avče, Ročinj, Anhovo in Deskle, v preostalem delu pa je izjemno ozka in precej globoka. Na teh razširitvah dolinskega dna se je skoncentrirala poselitev po celotni dolini reke Soče v občini Kanal ob Soči. Pobočja so gozdnata, le na bolj uravnanih predelih so posamezni zaselki. Spodnje soška dolina je tudi v prometnem pogledu prehodna pokrajina.

Glavni vodotok v občini je reka Soča, ki ima v delu toka skozi občino z obeh strani veliko manjših pritokov. Za vse pritoke je značilno, da njihove struge potekajo v smeri geoloških prelomov, pravokotnih na tok Soče. Najpomembnejša sta Doblarec in Avšček. Pomembnejši vodotok v občini je še Idrija, ki na skrajnem zahodnem delu občine teče pretežno ob meji z Italijo.

Prepoznavne značilnosti prostora so pogosti krajinski vzorci v dolini Soče s Posebej izpostavljenimi naplavinjskimi terasami (Ročinjsko polje, Deskle, Kanal, Ložice, Plave ...) z značilno njivsko delitvijo v pravilne trakove ter terasirana pobočja nad Sočo, nastala po krčenju gozda zaradi pridobivanja kmetijskih zemljišč. Dolina Soče ima izjemen pomen kot naravna kakovost s prepoznavnimi značilnostmi z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravne kakovosti na ravni Primorske krajine. Kulturno krajino bogatijo še prepoznavna ustvarjena dediščina kot so cerkve, naselbinska jedra, obcestna znamenja in kapelice.

Na večjem območju občine Kanal ob Soči so erozijska območja srednje intenzitete in obstoječa žarišča zemeljskih plazov. Celotna občina se nahaja na območju požarne ogroženosti naravnega okolja. Na teh območjih se praviloma ne načrtuje dejavnosti oziroma prostorskih ureditev, ki bi pomenile dodatno tveganje za življenje ljudi ter materialne dobrine in naravo.

### *Prebivalstvo in značilnosti poselitve*

Občina Kanal ob Soči ima 56833 prebivalcev (stanje 01.01.2012, vir SI-Stat) (0,30 % vsega prebivalstva v Sloveniji) v 35 naseljih, kar jo uvršča med srednje velike občine. Poseljena je redkeje (41 preb./km<sup>2</sup>) kot znaša slovensko (100,6 preb./km<sup>2</sup>) in regijsko

povprečje (51,8 preb./km<sup>2</sup>). Prebivalstvo občine je po starostni strukturi zrelo, saj je največ ljudi v starostni skupini med 50 in 54 let, sledi pa ji starostna skupina med 25 do 29 let. Še vedno je največ ljudi s srednjo, srednjo poklicno in osnovno izobrazbo, kadrov z višjo stopnjo izobrazbe pa je malo (8 %).

Na splošno sodi občina Kanal ob Soči med tiste slovenske občine, kjer v večini naselij prevladuje upadanje števila prebivalcev. V celotnem opazovanem obdobju, to je 135 let, je število prebivalstva upadalo. V zadnjem desetletju, natančneje od leta 2002, se je proces absolutnega upadanja upočasnil.. Med posameznimi naselji obstaja precejšnja razlika. V naselju Kanal je od leta 1971 do 1991 število prebivalcev stalno naraščalo, podobno tudi v naselju Deskle. V tem obdobju je število prebivalcev močno upadlo v naseljih Ukanje, Zapotok in Anhovo, v drugih naseljih je bil upad nekoliko manjši. Od leta 1991 do 2008 je število prebivalcev tudi v Kanalu in Desklah nekoliko upadlo. Naselje z največjim upadom števila prebivalcev je zagotovo Zapotok, precejšen upad pa je značilen tudi za naselja Ukanje, Kanalski Vrh, Lig, Kambreško in Ajbo. Le v štirih naseljih se je so v obdobju od 1971 do 2007 število prebivalcev povečalo oziroma stagniralo: Morsko, Deskle, Kanal in Bodrež. Naselja z rastjo prebivalstva so zgoščena ob reki Soči ter ob glavni prometnici, ki poteka skozi območje in povezuje Posočje z Novo Gorico. Prebivalci občine gravitirajo predvsem v občino Nova Gorica. Ta smer močno prevladuje. Sledita ji občini Ljubljana in Tolmin, v manjši meri pa gravitirajo proti drugim slovenskim mestom. Migracije so pretežno dnevne, vzroki pa so predvsem ekonomskega značaja. Nekaj migracij je tudi zaradi izobraževalnih potreb, kjer pa prav tako prednjači Nova Gorica, kot univerzitetno središče pa Ljubljana. Dokaj obsežne dnevne migracije so posledica slabše stopnje razvitosti terciarnega in kvartarnega sektorja oziroma slabše oskrbne ponudbe. Vseh delovno aktivnih dnevnih migrantov je v občini 1.686, 1.024 pa jih dnevno potuje v druge občine.

Za občino Kanal ob Soči je značilno praznjenje. Najbolj so prizadeta hribovita območja predvsem Banjšic in tudi Kanalskega Kolovrata ter številna izrazito podeželska naselja. Izseljevanje je posledica slabših ekonomskih pogojev za življenje in manjših razvojnih možnosti predvsem mlajše populacije. To vodi k staranju prebivalstva, delovni neaktivnosti in nezmožnosti samoreprodukcije. Posledica tega je, da tamkajšnje prebivalstvo ni zmožno ustvarjati razvojnih jeder, ki bi bila podlaga za gospodarski razvoj občine. Največji prebivalstva s tega področja vsrka regijsko središče Nova Gorica. Zato občina Kanal ob Soči v svojem celotnem obsegu nima večjega regionalnega vpliva na način, da bi bila s svojo raznovrstno ponudbo privlačni dejavnik v prostoru. V tem pogledu je izjema osrednji del občine v območju Deskel in Kanala, kjer je vzpostavljeno gospodarsko jedro regionalnega pomena. Krepitev vloge občinskega središča v gospodarskem, družbenem in upravnem življenju je za občane zato izjemnega pomena za zmanjšanje dnevnih migracijskih tokov in zagotavljanje večje kakovosti bivanja v vseh naseljih občine.

Naselja v občini Kanal ob Soči imajo različne stopnje centralnosti, prav tako se stopnja centralnosti razlikuje od stopnje centralnosti v drugih občinah. Naselji z najvišjo stopnjo centralnosti v občini sta vsekakor Kanal, kot pomembnejše lokalno središče in Deskle, ki imata razvite vse funkcije lokalnega središča. Vsa druga naselja dosegajo bistveno slabšo opremljenost s centralnimi dejavnostmi, tako glede raznolikosti kot številčnosti funkcij, nekatera pa so povsem brez njih. Z namenom uravnoteženega razvoja poselitve v občini se z vlogo in funkcijo lokalnega središča razvijajo še naselja Kal nad Kanalom, Lig in Ročinj. Večina prebivalstva je zaradi naravnih značilnosti prostora

skoncentrirana v dolini reke Soče, pretežno v naseljih Kanal in Deskle ter Plave in Ročinj, nekaj več jih je še v naseljih Gorenja vas, Avče, Anhovo, Ložice in Morsko. Večina teh naselij je relativno dobro opremljenih. Zaradi tega kot centralni naselji prednjačita Kanal in Deskle, saj ponujata največ možnosti za delo, izobraževanje in osebni razvoj. Poselitev je relativno neenakomerno razporejena po občini, kar pomeni, da je večina poselitve skoncentrirana v dolini reke Soče, v hribovitih območjih pa je veliko majhnih naselij, ki pa so večinoma delno ali povsem izpraznjena. Kljub temu je le nekaj naselij, kamor prebivalstvo gravitira in jih zato prepoznavamo kot centralna naselja.

Naselja z močnejše izraženo vitalnostjo, ki želijo s poudarjanjem privlačnosti doseči boljšo opremljenost s centralnimi funkcijami, so središča krajevnih skupnosti Ročinj, Kal nad Kanalom, Lig, Avče in tudi Kambreško.

Zaradi večje ponudbe oziroma funkcij regijskega značaja prebivalstvo občine Kanal ob Soči gravitira pretežno na Novo Gorico ter v manjšem obsegu še na Tolmin.

#### *Kakovost bivalnega okolja*

V razvoju naselij stopnje kakovosti bivalnega okolja, ki je ena temeljnih zahtev in pričakovanj sodobne družbe, ne določa samo obseg oskrbljenosti s storitvami gospodarskih javnih služb, prometna dostopnost in komunalna opremljenost zemljišča. V veliki meri jo določajo tudi družbena infrastruktura in dostopnost do storitev na področju zdravstva, socialnih dejavnosti, izobraževanja ter pogoji razvoja novih delovnih mest in možnosti zaposlovanja. Celovitost kakovosti je mogoče ocenjevati tudi skozi odnose in razmerja med urbanim in naravnim prostorom, znotraj naselij pa še posebej v razmerjih med javnim in zasebnim prostorom. Javnemu prostoru mora biti odmerjena in zagotovljena prednostna vloga ter zagotovljena ustrezna vrednost.

Pomembno vodilo za zagotavljanje trajnostne rasti kakovosti bivanja je zato spoštovanje hierarhije naselij ter racionalna izraba njihovih primerjalnih prednosti. Višjo kakovost bivanja ob upoštevanju načel urejanja prostora lahko svojim prebivalcem zagotavljata le Kanal in Deskle, ki lahko svojo središčno vlogo uveljavita v širšem geografskem prostoru.

Za druga naselja v občini se razvoj načrtuje skladno z vlogo v prostoru, pri čemer je treba upoštevati rast prebivalstva, njihove potrebe, zmogljivosti in omejitve prostora. Sodobne zahteve bivalnega standarda in tehnološki pogoji gospodarjenja pogosto terjajo spremembe v grajeni strukturi naselij, ki pa jim je mogoče ustreči v okviru prenove ali novogradnje. To je mogoče le v primerih ali do mere, ko izboljšanje ali novo stanje ne povzroči konfliktov v prostoru ali ne oškoduje javnega interesa, bodisi ne poruši doseženih razmerij med grajenim zasebnim, javnim ali naravnim prostorom. Strateški cilji novega prostorskega načrta morajo usmerjati aktivnosti ljudi, gospodarskih subjektov in javnega sektorja tudi v kakovostno rast ter sanacijo razmer za uresničitev razvojnih potencialov naselij.

Kakovost bivanja se v pogojih nujnega ekonomskega obnašanja pri uporabi naravnih virov vse izraziteje odraža skozi ceno komunalnih in energetskih storitev. Obvezno opremljanje z minimalno infrastrukturo, ki zagotavlja oskrbo s pitno vodo in energijo, odvajanje odpadne vode, odstranjevanje odpadkov in navezavo na javno cestno omrežje je sicer pogoj za aktiviranje razpoložljivih zemljišč za gradnjo. Toda cena



obnove dotrajane infrastrukture in dograditve manjkajoče predstavlja merilo racionalnosti gospodarjenja s sistemi javne infrastrukture in stopnjo privlačnosti bivanja v nekem okolju. Komunalna, komunikacijska in energetska omrežja pa morajo zagotavljati racionalno, energetske varčno umeščanje objektov v prostor ter energetske varčne urbanistične rešitve in oblike samooskrbe objektov z energijo. Ključna razvojna naloga v prostoru je tako izboljšanje dostopnosti ter kontinuirana sanacija dotrajanega in dograditev manjkajočega komunalnega omrežja za sprejemljivo ceno gradnje in kasnejšega upravljanja.

### *Gospodarski razvoj*

Gospodarstvo je v občini Kanal ob Soči skoraj v vseh ekonomskih segmentih dobro razvito. Kaže se malo slabša, vendar še vedno dobra razvitost socialnih funkcij domačih podjetij. Značilna je izrazita usmerjenost v sekundarne dejavnosti z dolgoletno industrijsko tradicijo - proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov. Ker gre za manjšo občino, je v občini koncentrirana le ena vrsta dejavnosti, zaradi česar je močno odvisna od enega velikega podjetja. Sorazmerno šibko sta razvita kvartarni in terciarni sektor. Možnosti za razvoj v tem segmentu gospodarstva so skromne zaradi majhnega zaledja in bližine večjih centrov (Nova Gorica, Tolmin). Gospodarska struktura – industrija potrebuje »osvežitve«. To pomeni več možnih sprememb oziroma poti, ki vodijo v večjo razvitost in učinkovitost ter posredno v večjo privlačnost občine. Potrebne so ali tehnološke posodobitve ali programska prenova industrijskih kompleksov. Za razvoj ima še največ možnosti turizem. Kljub temu, da gre za tranzitno občino, niso izkoriščeni kulturni in naravni potenciali, kot so kulturna dediščina (arheološka dediščina, staro mestno jedro, izvorna severnoprimorska arhitektura), Soča kot območje za razvoj športnih možnosti in planinske točke, ki so le lokalno prepoznavne.

Kmetijstvo in gozdarstvo sta zaradi omejenih geografskih dejavnikov slabo razvita in pomembna predvsem zaradi ohranjanja kulturne krajine. Ker prevladujejo pašniki in travniki, je v občini Kanal ob Soči najbolj pogost tip kmetovanja živinoreja, predvsem govedoreja. Povprečna velikost črede na družinskih kmetijah je 3–9 glav živine. Le okrog 6 % družinskih kmetij ima čredo veliko 20 ali več glav živine. Govedoreji sledi reja krav molznic, najmanj zastopana pa je reja prašičev. Po podatkih Statističnega urada RS v občini prevladujejo travniki in pašniki v obsegu kar 1.382 ha kmetijskih zemljišč, saj večji del občine predstavljajo hriboviti predeli, kjer razmere za poljedelstvo niso ustrezne. Najboljše naravne razmere za kmetijsko pridelavo v občini so obrečne terase reke Soče, predvsem pa Ročinjsko polje, Avško polje in nekatere druge razširitve dolinskega dna. Njiv in vrtov je po statističnih podatkih v občini okrog 69 ha. Vinogradi obsegajo 3 ha, kmečki sadovnjaki pa skupaj okrog 17 ha in tako obsegajo najmanjši delež rabe kmetijskih zemljišč, medtem ko intenzivni sadovnjaki na območju občine niso evidentirani. Značilna je tudi velika razdrobljenost posesti.

Preglednica 1: Družinske kmetije po rabi kmetijskih zemljišč v uporabi po občinah

<i>Vsa zemljišča v uporabi</i>		<i>Vsa kmetijska zemljišča v uporabi</i>		<i>Njive in vrtovi</i>		<i>Kmečki sadovnjaki</i>	
DK*	ha	DK	ha	DK	ha	DK	ha
286	3.188,78	286	1.472,04	267	68,97	222	17,04

<i>Intenzivni sadovnjaki</i>		<i>Vinogradi</i>		<i>Travniki in pašniki</i>	
DK	ha	DK	ha	DK	ha
z	z	34	3,22	271	1.382,11

V občini Kanal je obsežnejše območje pridobivanja mineralnih surovin, ki se nahaja med Desklami in Kanalom na levem bregu Soče – kamnolom Rodež, kjer je nahajališče mineralnih surovin (cementni lapor). Kamnolom je veliko območje razvrednotenega okolja. V mirovanju se ohranja kamnolom Perunk, kamnoloma Deskle in Lastivnica se prepustita samosanaciji. Za potrebe pridobivanja kamna za zahtevno obnovo objektov varovane kulture se aktivira nahajališče kamna skrilavca na Kalu nad Kanalom.

#### *Razvitost družbene infrastrukture in dejavnosti*

Dobre pogoje za bivanje v osrednjem poselitvenem območju občine omogoča sorazmerno dobro razvita družbena infrastruktura, saj so zagotovljeni pogoji glede osnovne zdravstvene oskrbe, osnovnega šolstva, vzgoje in varstva otrok. Dobro je razvito tudi kulturno in športno udejstvovanje odraslih in mladine, za kar zagotavljajo dobre pogoje kulturni dom v Desklah, športni park Ložice, športna dvorana Kanal in drugi družbeni objekti ter športne površine.

#### *Gospodarska javna infrastruktura*

Območja gospodarske javne infrastrukture občine zajemajo območja okoljske, energetske, prometne in komunikacijske infrastrukture. Za komunalno oskrbo občine so pomembna območja vodovodnih sistemov z večjimi vodnimi zajetji na vzhodnem delu občine in številnimi manjšimi zajetji v zahodnem delu. Kanalizacijski sistem se prednostno razvija na območju poselitve v dolini Soče ter v naseljih na območju varstvenih pasov vodnih zajetij. V sistem ravnanja z odpadki in ločenega zbiranja frakcij so vključena vsa naselja v občini. Energetska infrastruktura v občini obsega območje hidroelektrarn na Soči Plave 1, Plave 2, Ajba (MHE), Dobljar 1, Dobljar 2, Avče(ČHE), Prgonov mlin (MHE) ter prenosni daljnovodi v koridorju pretežno desnega brega Soče in na vzhodni strani občine med Kanalskim Vrhom in Dobljarjem ter nato po levem bregu proti zgornjemu toku Soče. Občina je oskrbljena s plinom z južne strani preko Grgarja in Banjšic do industrijskega kompleksa Anhovo. Pokopališča v občini se nahajajo na območju naselij Kanal, Deskle, Avče, Levpa, Kal nad Kanalom, Lig, Gorenje Polje, Zapotok, Ročinj ter pokopališči Srednje in Prilesje.

Pretežni del območja gospodarske javne infrastrukture predstavljajo območja javnega dobra in prometnih površine državnih in lokalnih cest. Po dolini Soče poteka železniška proga Nova Gorica – Jesenice, v južnem delu občine po desnem bregu reke, severno od Kanala pa preide na levi breg. Poselitvena območja občine so dobro pokrita s telefonskim omrežjem. Širokopasovno komunikacijsko omrežje je urejeno v naseljih v dolini Soče v južnem delu občine vse do Kanala.

#### *Ključni projekti za kvalitativni razvojni preskok v (sub)regiji*

Ne samo v občini tudi v regionalnem merilu predstavljajo objekti družbene in gospodarske javne infrastrukture nujno osnovo in predpogoj za izenačevanje pogojev gospodarjenja in bivanja v širšem merilu. V prihodnosti bo usoda razvojne moči občine in regije v veliki meri odvisna od vlaganja državnih sredstev v ključne projekte na področju infrastrukture in spodbujanja gospodarstva. Na področju infrastrukture je ključnega pomena razvoj cestnega omrežja, zlasti izgradnja kanalske obvoznice, izboljšanje prečnih prometnih povezav z dolino Soče in izgradnja komunalne

infrastrukture (vodovodno omrežje, kanalizacijski sistemi). Vzpostavitev notranjih lokalnih/subregionalnih optičnih kabljskih povezav, ki bodo tvorile hrbtenico za postavitev novih tehnologij, je drugi prednostni projekt, ki je nujen za vključitev občine v sodobne gospodarske in družbene tokove.

Občina nujno potrebuje dovolj zmogljiv, kakovostno opremljen in cenovno dostopen gospodarski prostor za razvoj obstoječih podjetij in privabljanje investitorjev iz drugih okolij. Prav za to je degradirano in deloma opuščeno območje proizvodnega kompleksa Salonit v Anhovem identificirano kot pomemben prostorski potencial za prihodnji gospodarski razvoj občine in regije. Za izboljšanje prepoznavnosti v širšem prostoru in razvoj turistične ponudbe v regiji so pomembni projekti obnove in predstavitve bogate kulturne dediščine v prostoru občine.

Občina Kanal ob Soči svoj nadaljnji razvoj gradi na krepitvi gospodarske vloge v Severnoprifmorski regiji skozi ureditev gospodarske cone in potencialnim tehnološkim parkom, ki v neizkoriščenem delu industrijske cone Anhovo dopolnjuje gospodarski prostor v zaledju Nove Gorice. Svojo prepoznavnost v širšem prostoru bo občina uveljavljala z razvojem turistične ponudbe in infrastrukture z nastanitvenimi kapacitetami in športno rekreacijskimi površinami. Posebno pozornost razvoju poselitve in ponudbe turizma na podeželju se usmerja v obmejni prostor ter prostor zahodne Banjške planote, za kar bo potrebno izboljšati komunalno opremljenost in dostopnost do doline Soče.

#### *Varovanja v prostoru*

Pri rabi prostora srečujemo z vrsto dejavnikov, ki nastopajo v različnih vlogah in z različnimi interesi, s čimer vplivajo na njegovo fizično podobo in uporabno vrednost ter s spreminjanjem stanja zmanjšujejo njegovo primarno kakovost. Prav zaradi usklajevanja med njimi in predvsem zaradi varovanja različnih vrednot v prostoru je potrebno pri pripravi OPN upoštevati omejitve in usmeritve z različnih področij. Akt tako v izhodišču upošteva določila varovanja s področja celostnega ohranjanja kulturne dediščine, varovanja in ohranjanja narave, varovanja okolja in naravnih dobrin (varovanje okolja, krajine, kmetijskih zemljišč, gozdov, voda, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, varovanje območij za potrebe obrambe). Hkrati so v aktu v kontekstu varovanja zdravja ljudi določeni prostorski izvedbeni pogoji, ki jih je potrebno upoštevati glede varstva pred požarom, svetlobnega onesnaževanja, seizmoloških, hidroloških in geotehničnih značilnosti zemljišč, varstva pred hrupom in elektromagnetnim sevanjem. Območja varovanj na podlagi državnih in občinskih predpisov so zajeta v prikazu stanja, ki je priloga k aktu.

*Prikaz stanja prostora* je obvezna priloga akta, ki v grafičnem delu prikazuje vse vrste varstvenih območij, kjer veljajo posebni pravni režimi, ki opredeljujejo omejitve in prepovedi v zvezi z rabo prostora ter posegi vanj in izhajajo iz zakonskih predpisov na področju varstva kmetijskih zemljišč, gozdov, voda, ohranjanja narave, varovanja okolja, varstva kulturne dediščine, zaščite pred naravnimi in drugimi nesrečami, upravljanja z gospodarsko javno infrastrukturo in drugimi predpisi. Zato se podatki iz prikaza stanja upoštevajo pri načrtovanju posegov v prostor in pri upravnih odločitvah v zvezi z njimi.

#### *Območja in objekti varstva kulturne dediščine*

V občini je večje število enot registrirane nepremične kulturne dediščine raurvrđemp ,ed arheološko, naselbinsko, memorialno, profano stavbno in sakralno dediščino.

Najštevilčnejša zvrst kulturne dediščine v občini Kanal ob Soči je sakralna stavbna dediščina. Stanje sakralne dediščine – predvsem cerkva – je večinoma dobro. Večjo pozornost je potrebno nameniti kontroliranim in načrtovanim strokovnim obnovam. To velja predvsem za vplivno območje (vidno okolje) cerkev, pa tudi za notranjo opremo. Znamenja in kapelice so značilen element slovenske krajine, ki ob sakralnem pomenu opozarjajo tudi na določene dogodke, smeri in poti. Ohranjanje njihove avtentične lokacije praviloma ni ogroženo. Večji problem lahko predstavlja odsotnost vzdrževanja oziroma nestrokovno vzdrževanje, zlasti pa poseganje v njihovo t.i. »ambientalno« okolje. Cerkve so lahko pomemben element turistične ponudbe mest in naselij in so lahko skupaj s kapelicami vključene v turistične poti. Velik delež cerkva se nahaja na vrhovih in slemenih okoliških vzpetin, ki so vizualno izpostavljene in hkrati predstavljajo tudi razgledne točke.

Profana stavbna dediščina je druga najštevilčnejša zvrst kulturne dediščine v občini Kanal ob Soči in je dokaj enakomerno zastopana po celotnem območju občine. Večinoma jo predstavljajo domačije, gospodarska poslopja, kozolci, hiše, mostovi, župnišče in vila. Med bolj ogroženo stavno dediščino sodijo kozolci, gospodarska poslopja in domačije predvsem zaradi spremenjenih družbenih razmer in razvoja kmetijske dejavnosti ter s tem povezanim opuščanjem prvotne namembnosti – rabe. Profana stavbna dediščina je tudi eden od potencialov turistične ponudbe. Na podeželju je lahko pomemben dejavnik predstavitve življenja, starih obrti, znanj in običajev (nesnovna kulturna dediščina) v sklopu turizma na kmetijah in nanje vezanih zaposlitev. Obnavljanje zgodovinskih objektov ima poleg ohranjanja kulturne dediščine tudi turistični pomen in omogoča možnost hranjenja muzejskih zbirk, kulturno dogajanje, knjižnice, prireditvene dvorane in galerije.

Memorialna dediščina so v večini spomeniki, posvečeni narodno osvobodilnemu boju, ki je močno zaznamoval občino. Nekaj je tudi spomenikov posvečenih pomembnim osebnostim kanalske občine, kapela, vojaško pokopališče ter nagrobnik. Pomemben zgodovinski pomnik je tudi kostnica v Kanalu. Večina spomenikov je dobro ohranjenih.

Pomembna zvrst kulturne dediščine v občini Kanal ob Soči je arheološka dediščina, ki nasploh predstavlja še ne dovolj raziskan segment kulturne dediščine. Nanjo vpliva pozidava, infrastrukturni posegi, pa tudi kmetijske dejavnosti – globoko oranje. Arheološka najdišča varujemo tako, da se jim s posegi izogibamo in v primeru odkritja novega najdišča obvestimo službo, pristojno za raziskovanje arheoloških najdišč. Kot turistično razvojni potencial jih je smiselno povezati v arheološke poti in tako izkoristiti možnost predstavitve. Razvoj naselij, ki predstavljajo naselbinsko dediščino, se usmerja v smislu ohranjanja avtohtonega naselbinskega vzorca in spodbujanja razvoja turizma.

#### *Zavarovana območja narave in predlagana območja za zavarovanje*

V občini Kanal ob Soči trenutno obstajata dve zavarovani območji: Skalnica – območje gore z Marijinim svetiščem, in Dobljar, Soteska Dobljarca, ki imata obe status naravnega spomenika. V občini so poleg tega še trije naravni spomeniki - točkovna zavarovana območja – točke:

- Dobljar, hrast nad Osredkarjem v Dobljarju,
- Lokovec, Brezno na Levpah in

- Kanalski Vrh, Jazben – stopnjasto brezno v Kanalskem Vrhu.

Na območju občine je predlagan regijski park Trnovski gozd – 1804 (predlog) ter predlagani naravni spomeniki rastišče venerinih laskov v Avčah – 3307 (predlog), korita Soče pri Kanalu – 3652 (predlog) in Babja jama – 3682 (predlog). Naravni spomeniki so Jazben – 23, Brezno na Levpah – 24 in soteska Doblarca – 779.

Evidentirane naravne vrednote – točke:

- Lipa pri cerkvi Sv. Trojice v Srednjem
- Perilo
- Rastišče venerinih laskov v Ročinju
- Rastišča venerinih laskov v Avčah
- Vodičnik
- Hrast nad Osredkarjem
- Sovink
- Divja jama
- Soča dolvodno od sotočja z Idrijco
- Soča - Korita pri Kanalu
- Lipe pred cerkvijo Sv. Marije v Ligu
- Cedra na Trgu Svobode v Kanalu
- Soteska potoka pod Želinjami
- Zel potok
- Travišča na Koradi
- Lipi pred cerkvijo Sv. Janeza Krstnika v Plavah
- Flišni profil – Rodež, Anhovo
- Flišni profil – Anhovo – Lestivnica
- Soteska Zamedvejskega potoka

Evidentirane naravne vrednote – območja:

- Perilo
- Soteska Vogršček
- Soča dolvodno od sotočja z Idrijco
- Drevesa pri cerkvi Marije Snežne v Avčah
- Želinjski potok – soteska potoka pod Želinjami
- Zel potok
- Travišča na Koradi
- Soteska Zamedvejskega potoka
- Sabotin
- Kot naravne vrednote so opredeljene jame (28 jam, od tega se 2 nahajata na meji občine z občino Tolmin in 2 na meji z občino Nova Gorica).

Ekološko pomembna območja

V občini Kanal ob Soči so kot ekološko pomembna območja prepoznana:

- Korada – Kolovrat
- Divja jama nad Plavami
- Soča
- Avče
- Skalnica
- Banjšice
- Sabotin

- Severozahodni del območja občine Kanal ob Soči je opredeljeno kot prehodno območje, jugozahodni del kot osrednje območje, preostali del občine pa kot robno območje medveda.

#### Natura 2000

Na območju občine Kanal ob Soči so 4 posebna varstvena območja.

Preglednica 4: Posebna varstvena območja – območja Natura 2000 v občini Kanal ob Soči

<i>Varstveno območje</i>	<i>Varovane vrste in habitatni tipi</i>	<i>Površina območja</i>
SI 3000024 Avče	Varovane vrste: mali podkrovnjak.	24.923 ha
SI3000123 Divja jama nad Plavami	Habitatni tipi: jame, ki niso odprte za javnost.	47.08 ha
SI5000021 Trnovski gozd in Nanos – južni rob	Varovane vrste: sršenar, beloglavi jastreb, kačar, planinski orel, sokol selec, velika uharica, podhujka, slavec, slegur, pisana penica, kotorna.	13.240 ha
SI5000007 Banjšice	Varovane vrste: sršenar, podhujka, hribski škrjanec, rjavi srakoper	3.170 ha

Območji Avče in Divja jama nad Plavami sta v celoti na območju občine Kanal ob Soči, medtem ko območji Trnovski gozd in Nanos ter Banjšice le v manjšem delu segata na območje občine na njenem vzhodnem robu.

Kartiranje habitatnih tipov za območje občine Kanal ob Soči ni bilo izvedeno. Na območje občine segajo območja pričakovanih naravnih vrednot Idrijska prelomna cona, Karbonati in Visoki kras. Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranje, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot. na podlagi Habitatne direktive še vedno potekajo usklajevanja med državo in Evropsko komisijo. za nekatere vrste je potrebno določiti nova potencialna posebna ohranitvena območja, še posebej to velja za tiste primere ogroženih vrst, kjer območij z enakimi lastnostmi in tako vitalnimi populacijami ni drugod. Predlogi za razširitev območij Nature so Plave (Predlog p SCI) in Domaček (Predlog p SCI) in ustrezajo vsem strokovnim merilom za določitev oz. varovanje habitatnih tipov in posameznih vrst.

#### *Varstvo voda in vodnih virov*

Oskrba s pitno vodo in z njo povezano varovanje vodnih virov je zagotovljeno z občinskimi odloki o varstvenih pasovih vodnih virov in ukrepih za zavarovanje voda. Varuje se zlasti podtalnica, obstoječa vodna črpališča in potencialne vire za oskrbo s pitno vodo. Na obravnavanem območju je zaradi kraškega značaja ozemlja pravzaprav celotna Banjška planota vodonosnik oziroma vodovarstveno območje. Območje občine Kanala ob Soči sodi v porečje Soče. Pomembnejši reki v občini Kanal ob Soči sta Soča in Idrija ter njuna pritoka Avšček in Doblarec. Soča je od Tolmina do Nove Gorice uvrščena v naslednje razrede, ki se menjujejo: 2. razred, 2. –3. razred in 3. razred.

Banjška planota je zaradi kraškega značaja in vodonosnikov skoraj v celoti opredeljena kot vodovarstveno območje.

Vodovarstvena območja v občini se nanašajo na vodne vire oz. zajetja na občinski ravni: Gornji Avšček (vodovod Avče), Loge – izvir Ajbice (vodovod Bodrež – Kanal), Kolovrat 1, Kolovrat 2, Rutaršče, Špik (vsi za vodovod Deskle), Belica (vodovod Gorenja vas, Kajža (vodovod Kanal), Močila – V mlaki (vodovod Kanalski Vrh), Črna breja- stari, Črna breja – novi (oba za vodovod Krstenica), Levpa (vodovod Levpa), V plazu 1, V potoku (oba vodovod Lig – Lovišče – Melinki), Zamedveje (vodovod Zamedveje), Raztoka 1, Raztoka 2 (vodovod Ložice), Sopot – spodnji, Sopot – zgornji, Plave 1, Plave 2 (vsa za vodovod Plave), Domaček (vodovod Morsko), Prilesje (vodovod Prilesje), Vrtina Ročinj – R1/95 (vodovod Ročinj).

Za zavarovanje so predlagana vodovarstvena območja vodnih zajetij vodovodnih sistemov Ajba (zajetja: Ajba 1, Ajba 2), Doblar (zajetje Doblar), Gorenje polje (zajetje Fliska Breja), Kambreško (zajetja: V Lakah, Za Močilom), Ročinj (zajetja: Bratovca, Mernik, V Zdencu, Savinka 1, Savinka 2, Lazence), Levpa (zajetje Levpa), Paljevo (zajetje Sopot), Gor. Nekovo (zajetje Kuk), Čolnica (zajetje Čolnica), Goljevica (zajetje Goljevica) in Srednje (zajetja Srednje 1 in Srednje 2).

Občina zagotavlja oskrbo s pitno vodo iz 40 vodnih zajetij in 3 črpališč, od tega ima za 21 zajetij določena vodovarstvena območja, za ostalih 19 zajetij, ki še nimajo določenih vodovarstvenih območij pa so območja varovanja predlagana v Hidrogeološkem poročilu za pridobitev vodnega dovoljenja in strokovne podlage za pripravo akta o zavarovanju vodnih virov v občini Kanal ob Soči (Geologija, d.o.o. Idrija, december 2008) in v Hidrološki dokumentaciji za pridobitev vodnega dovoljenja za neposredno rabo vode za oskrbo s pitno vodo, ki se izvaja kot gospodarska javna služba (Geologija d.o.o. Idrija, november 2008).

#### *Zasnova prostorskega razvoja občine (poglavje 2.2 v odloku)*

Z zasnovo prostorskega razvoja občine so opredeljena prednostna območja za razvoj poselitve in razvoj dejavnosti, omrežje naselij z vlogo in funkcijo v občini in regiji ter druga za občino pomembna območja.

Najboljše pogoje za bivanje v občini zagotavljata naselji Kanal in Deskle s širšim zaledjem z njimi povezanimi naselji v dolini Soče. Svojo središčno vlogo, seveda v omejenem obsegu za potrebe lastnega prebivalstva in bližnjih naselij, bodo lahko krepila tudi druga naselja v občini zlasti Lig, Ročinj, in Kal nad Kanalom. Ta naselja izkazujejo veliko večjo vitalnost od naselij v območju Kanalskega Kolovrata in zahodne Banjške planote, za katera je značilna nizka gostota poselitve. Razvoj naselij je tam osredotočen na ohranjanje poseljenosti, zlasti to velja za področje ob meji z Italijo.

V občini prevladujejo naselja s tipom gradnje enodružinskih stanovanjskih hiš. Zaradi racionalne izrabe prostora v osrednjih naseljih v Kanalu in Desklah pa je prisotna tudi večstanovanjska gradnja. Zato bodo večstanovanjske gradnje ter gradnje vrstnih hiš tudi v prihodnje lahko označevale razvoj središčnih delov obeh naselij.

Prostorske pogoje za industrijsko in obrtno proizvodnjo, servisne in poslovne dejavnosti se zagotavlja v okviru obstoječih prostorskih zmogljivosti Anhovega, ohranja pa se tudi industrijski kompleks v Kanalu na desnem bregu Soče. Kompleks je sicer prostorsko

omejen na obstoječe stanje. Dolgoročno pa se lahko preobraža v storitveno in oskrbno cono. Velik, a še neizkoriščen potencial občine za razvoj turizma predstavlja atraktivno naravno okolje, zlasti dolina Soče. V tem območju je potrebno zagotoviti tudi prostorske kapacitete za nastanitev, šport in rekreacijo, saj ima občina razmeroma slabo razvito turistično infrastrukturo. Pri tem pa se nastanitvene zmogljivosti (razen v obliki kampa) usmerjajo v obstoječa naselja. Posebej primerno je, da se te zagotavljajo sočasno s prenovo naselbinskih jeder.

V občini Kanal je aktivno večje nahajališče mineralnih surovin – kamnoloma Rodež in Perunk. Za lokalne potrebe v gradbeništvu se aktivira še nahajališče kamna - skrilavca pri Kalu nad Kanalom (kamnolom Cvetrež). Reka Soča s pritoki ima izjemen energetski potencial, ki se že izkorišča pri Plavah, Doblarju, Ajbi in Avčah. Znotraj območja energetske infrastrukture pri Kanalskem Vrhju je možna tudi izraba vetrne in sončne energije.

Prostorski razvoj bo v prihodnje temeljil na vzpostavljenem omrežju naselij in hierarhiji, ki jo določajo vloga in funkcija naselij, njihov geografski in prometni položaj ter gospodarski in socialni potencial. Zato težišče razvoja ostaja na glavni razvojni osi Deskle – Anhovo – Kanal, ki jo utemeljuje vzpostavljena temeljna prometna povezava s cesto in železnico v dolini Soče med Novo Gorico in Tolminom.

#### *Zasnova gospodarske javne infrastrukture (poglavje 2.3 v odloku)*

Hrbtenico prometnega omrežja občine zagotavlja državna cesta G2-103. Dopolnjujejo jo državne ceste R3-612 Plave – Gonjače, R3-604 Ročinj – Lig, R3-605 Kambreško – Kušcar – Livek in R3-606 Kanal – Lig – Mišček - Neblo s potekom pretežno po slemenih pogorja. Na navedene ceste se navezuje lokalno cestno omrežje. Pomembno prometno povezavo zagotavlja železniška proga II. reda Sežana - Nova Gorica – Jesenice. V prihodnosti so načrtovane ureditve kolesarskih poti državnega, regionalnega in lokalnega pomena, ki bodo pripomogle k razvoju turizma v občini. Pomembno izboljšanje prometnih razmer bo mogoče v prihodnosti zagotovila obvoznica Kanala na G2-103, ki pa je sicer planirana z državno investicijo, zanjo pa je sprejet tudi občinski lokacijski načrt.

Razvoj komunikacijskih omrežij bo v prihodnosti slonel na širitvi omrežja optičnega kabla z dosegom do vseh večjih naselij v občini. To omrežje bo postopno nadomestilo stara dotrajana prostozračna omrežja klasičnega telefonskega kabla.

Oskrba z energijo v občini je dobra. Na njenem območju je inštaliranih vrsta hidroenergetskih objektov za proizvodnjo električne energije. Zgrajen je tudi plinovod za potrebe industrije. V prihodnosti bo za boljšo energetske bilanco občine in regije za porabo elektrike in ogrevanje potrebno v večji meri izrabljati tudi obnovljive vire energije kot je solarna, vetrna in geotermalna energija ter biomasa.

V občini že dalj časa potekajo prizadevanja za izboljšanje oskrbe s pitno vodo. Obstoječe vodovodno omrežje bo v prihodnosti potrebno sanirati z obnovo dotrajanih in dograditvijo manjkajočih odsekov cevovodov in izgradnjo črpališč. Med komunalnimi nalogam je gotovo prioriteten dograditev kanalizacijskega sistema in ČN. V sistemu ravnanja z odpadki je občina priključena na odlagališče komunalnih odpadkov na deponiji Stara Gora v občini Nova gorica.



*Okvirna območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana (poglavje 2.4 v odloku)*

Skozi proces razvoja poselitve, katere značilnosti so bile izhodišč pri določanju zasnove poselitve, se je v preteklosti formiralo 35 pravno samostojnih (določenih z registrom prostorskih enot) poselitvenih območij – naselij z različno stopnjo centralnosti.

Najbolj izrazito se značilnost poselitve prepoznava v gručastih jedrih pretežno starejšega izvora iz katerih je skozi različna zgodovinska obdobja rasla preostala stavbna struktura naselij do današnjih dni. Na tej osnovi ter tudi na podlagi kriterijev in meril iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije je bilo (ob predhodnih ugotovitvah v strokovnih podlagah) določenih 14 območij naselij na okvirnem območju zgoščene poselitve. Ob tem pa je identificiranih še 29 območij naselij na okvirnem območju razpršene poselitve.

Proces razpršene gradnje se z OPN zaustavlja. Obstoječe objekte z značilnostmi razpršene gradnje, kjer je to možno in smiselno, se vključuje v območja naselij in rešuje s predvideno sanacijo na podlagi opredelitve območja priprave OPPN. Posamični pojavi razpršene gradnje so prisotni tudi na območjih razpršene poselitve.

*Določitev okvirnih območij razpršene poselitve (poglavje 2.5 v odloku)*

Za poselitev v območju z neugodnimi reliefnimi pogoji in težjo dostopnostjo je značilna nizka gostota in hkrati velika razpršenost poselitve. Taka so območja Kanalskega Kolovrata in Banjške planote. Poleg geografskih razmer so na skrajnem zahodnem delu občine redki poseljenosti v zgodovini botrovali obmejni značaj območja in izjemno težki pogoji za kmetovanje. Posledično je danes vrsta naselij demografsko ogroženih.

Naselja na območju razpršene poselitve so avtohtona in majhna. Ostajajo na meji med kategorijo zaselka in vasi. Naselja se tipološko uvrščajo med razdrobljena, razpršena, raztresena, razpostavljena in razložena, številni so tudi pojavi osamelih domačij.

*Usmeritve za prostorski razvoj občine (poglavje 2.6 v odloku)*

V aktu so podane podrobne usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovu glede razvoja dejavnosti po naseljih, notranjega razvoja, prenove in širitve naselij, sanacijo in prenovu razpršene gradnje. Podane so tudi usmeritve za urbanistično oblikovanje naselij, za razvoj v krajini, za določitev namenske rabe zemljišč in za določitev prostorskih izvedbenih pogojev. Usmeritve za prostorski razvoj občine so oblikovane na osnovi ugotovitev stanja v prostoru in spoznanj iz strokovnih podlag. Pri tem pa so poleg prikaza stanja prostora in obstoječega prostorskega plana bile upoštevane tudi razvojne pobude in investicijske namere fizičnih in pravnih oseb ter občine.

OPN mora zagotoviti pogoje za uresničevanje celovitega razvoja občine, ki so oblikovani na podlagi razvojnih potreb v prostoru. Prostorski razvoj naj zagotavlja kakovostno bivalno okolje ter usklajenost gospodarskih, družbenih in varstvenih vidikov razvoja ob upoštevanju vzdržnega prostorskega razvoja na varovanih območjih z ohranjanjem narave, varstvom kulturne dediščine ter trajnostno uporabo naravnih virov. Z obravnavo naselja kot celote v razmerju do širšega naravnega prostora in v povezavi s sosednjimi območji na eni strani, in ob upoštevanju vseh posameznih konstitutivnih elementov naselja na drugi, se zagotavlja celovitost pristopa k načrtovanju prenove delov ali celote naselij.

Skladno z osnovnimi izhodišči nadrejenih prostorskih aktov in zakonskih načel se razvoj poselitve usmerja v naselja, pri čemer je sanacija območij razpršene poselitve in razpršene gradnje eno osnovnih vodil, s katerimi se poskuša popraviti posledice stihijske urbanizacije iz preteklosti.

Ob upoštevanju hierarhije naselij se v naseljih z najvišjo stopnjo centralnosti v občini (naselja, ki se urejajo z UN) poleg površin za bivanje zagotavlja prostorske možnosti za gospodarske dejavnosti, za objekte družbene infrastrukture, za gradnjo omrežij, objektov in naprav komunalne, energetske, komunikacijske in prometne infrastrukture ter zelene površine za šport in rekreacijo. V osrednjem poselitveni prostor občine so skoncentrirane vse gospodarske dejavnosti, oskrbne, družbene in upravne funkcije občine. Zato je potrebno omogočiti razvoj prostora tako, da bo mogoče zadostiti potrebam prebivalstva, podjetij za izboljšanje pogojev bivanja in gospodarskih aktivnosti.

#### *Sanacija prostorskega plana*

OPN po obsegu ni le uskladitev obstoječega plana z novimi predpisi ter obravnava pobud temveč tudi vsebinska in »tehnična sanacija« planskega akta skladno z zahtevami ZPNačrt, SPRS in PRS. V fazi priprave osnutka akta je bilo z upoštevanjem strokovnih podlag in stanja v prostoru potrebno opraviti temeljito sanacijo stanja obstoječega prostorskega planskega akta občine po pravno formalni in vsebinski plati z vidika trajnostne naravnosti prostorskega načrta. Del teh nalog je bil opravljen še v fazi priprave dopolnjenega osnutka. V kontekst popravljanja stanja je bila opravljena uskladitev plana z dejanskim stanjem, kjer je to bilo mogoče, in popravek plana v smislu opredelitve območij razpršene poselitve pri obstoječih objektih na lokacijah z dokazanim izvorom v avtohtoni poselitvi, in določitve stavbnih zemljišč, ki bi kot taka morala biti opredeljena v že obstoječem planu. Vse tovrstne spremembe namenske rabe v odnosu do veljavnega prostorskega plana so bile procesirane kot planska sprememba in so evidentirane (v preglednici pobud v rubriki zelena namenska raba: končnica UP – uskladitev plana oz. POPR – popravek plana).

Ob tem je bila izvršena tudi vsebinska sanacija namenske rabe prostora tako, da je v status kmetijskih zemljišč povrnjen velik obseg zemljišč, ki so v veljavnem planu opredeljena kot stavbna (v preglednici pobud v rubriki – namen pobude).

#### *Prostorski izvedbeni pogoji (PIP) v območju EUP*

##### *Enote urejanja prostora (EUP) in gradbene enote (GE)*

Celoten prostor občine je razdeljen na enote urejanja prostora (EUP). EUP je območje, ki obsega naselje, del naselja ali odprti – naravni prostor z istim režimom urejanja. Na območju stavbnih zemljišč je lahko sestavljena iz ene ali več gradbenih enot (GE) – osnovnih urbanističnih sestavin naselja.

Na območju naravnega prostora in stavbnih zemljišč z enako podrobnejšo namensko rabo veljajo ista podrobna merila in pogoji urejanja. Območja razpršene poselitve in razpršene gradnje ter druga območja s skupnimi značilnostmi so določena kot samostojne EUP po načelu pretežnosti glede skupnih meril in pogojev urejanja. PIP, ki so opredeljeni v prostoru predvidenega OPPN, veljajo do sprejetja le tega. Usmeritve za pripravo OPPN so posebej opredeljene. EUP so prikazane na kartah izvedbenega dela.

Meje enot urejanja prostora so določene na zemljiških parcelah in topografskih podatkih v merilu 1:5000. Kjer podatek o zemljiških parcelah pozicijsko ni dovolj natančen, so uporabljeni izključno topografski podatki.

Prostorski izvedbeni pogoji (v nadaljevanju PIP) v EUP so pogojeni z namensko rabo prostora, dejavnostmi v prostoru, obstoječimi vsebinami ter omejitvami v prostoru. Tako se določajo posebej za območja stavbnih zemljišč (poselitev) in posebej za ves preostali prostor. So podlaga za načrtovanje posegov v prostor in predpisujejo merila in pogoje razmerij med in na EUP glede parcelacije, priključevanja na javno infrastrukturo, varstva narave, varstva okolja in naravnih dobrin, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, potreb obrambe, ohranja kulturne dediščine ter načina umeščanja stavb glede lege, velikosti, oblikovanja.

Prostorsko izvedbeni pogoji so vsebinsko izdelani dosledno po Pravilniku. Koncept PIP je po notranji organizaciji usmerjen predvsem na kar najbolj pregledno in enostavno uporabo- ob tem pa se hkrati ne izgublja pravno določnost in vsebinsko natančnost določb. Ob tem so upoštevani različni prostorski konteksti na celotnem spektru potrebnih opredelitev: od urbanističnega oblikovanja, organizacije prostora, meril oblikovanja zunanjega prostora, vrste dopustnih posegov, vrst stavb, kategorij glede enostavnih, nezahtevnih, manj zahtevnih in zahtevnih objektov ipd. V tem kontekstu je izvedben, torej normativni del akta, ki je pravna podlaga za izdajo dovoljenj za posege v prostor, strukturiran iz načina uporabe akta, različnosti uporabnikov in specifičnosti strukture določil za posamezne segmente prostora v naslednje sklope:

- splošne določbe pravne narave, načina uporabe določil OPN, ki veljajo za celoten prostor občine – (poglavje 3.1.0.0 v odloku);
- posebej za stavbna zemljišča – javni prostor in javno infrastrukturo – (poglavje 3.2.0.0 v odloku);
- posebej za zunanji, odprti prostor (kmetijska, gozdna, vodna zemljišča...)- (poglavje 3.3.0.0 v odloku);
- posebej za območja stavbnih zemljišč – za območje gradbenih enot (GE) – (poglavje 3.4.0.0 v odloku).

#### *Namenska raba*

V aktu je prikazana namenska raba zemljišč (karta 223), tako osnovna kot podrobna, kot jo predvideva Pravilnik. Temeljna je delitev na površine primarne rabe, kot so kmetijska (K1, K2), gozdna (G) in vodna (V) zemljišča, stavbna zemljišča. Stavbna zemljišča se razlikujejo glede na osnovni namen kot območja stanovanj (S), območja centralnih dejavnosti (C), območja proizvodnih dejavnosti (I), posebna območja (B), zelene površine (Z), prometne površine (P) in druge infrastrukture (komunikacijska – T, energetska – E, okoljska – O, vodna – VI. Območja za potrebe obrambe v naselju – F in zunaj naselja (f) v občini ni. Poleg navedenih so v grafičnih prikazih namenske rabe prikazana tudi območja drugih zemljišč s posebno namembnostjo, kot so: območja mineralnih surovin (L), območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (N) in druga območja (OO). Podrobnejša namenska raba je opredeljena v 30. členu odloka.

#### *Urejanje območij izven stavbnih zemljišč*

V preostalem zunanjem prostoru občine, izven stavbnih zemljišč, so merila opredeljena vezano na prikaz podrobne namenske rabe. Za posebne določbe znotraj njih pa so

opredeljena podobmočja, za katera so pač opredeljeni tipi načinov urejanja oziroma/in posebna merila in pogoji.

#### *Urejanje sfere javnega prostora in gospodarske javne infrastrukture*

Akt v izvedbenem delu med drugimi merili in pogoji urejanja prostora opredeljuje usklajenost posegov v infrastrukturo, vlogo upravljavcev infrastrukture, pogoje oskrbe in priključevanja uporabnikov na različne vrste infrastrukturnih omrežij, naprav in objektov. Posebej so opredeljeni tudi splošni prostorski izvedbeni pogoji glede gradnje, obnove, vzdrževanja in rabe gospodarske javne infrastrukture, s katerimi se poleg pogojev umeščanja v prostor določajo medsebojna razmerja med njimi, saj se običajno umeščajo v skupne prostorske koridorje na istih površinah.

#### *Urejanje stavbnih zemljišč na GE*

Prostor stavbnih zemljišč, natančneje prostor gradbenih enot, je v praksi daleč največkrat predmet odločanja o posegih (celo do cca 80 % uporabe akta). V njem so določila opredeljena, prilagojena tako pravni materiji kot uporabnikom, na osnovno urbanistično celico – gradbeno enoto s splošnimi merili urejanja EUP stavbnih zemljišč– (poglavje 3.4.1.0 v odloku). Gradbene enote z enakimi PIP so grafično prikazane v eni EUP. Merila, opredeljena iz podrobnih strokovnih podlag, obdelane do ravni arhitekture (glej predvsem tematsko karto C, analiza arhitekturnih in urbanističnih tipov ter integralne analize naselij), določajo vse zahtevane parametre po pravilniku. Za ta namen so se tudi v praksi že potrdili t.i. pravni modeli urejanja gradbenih enot – (poglavje 3.4.2.0 v odloku), stavb– (poglavje 3.4.3.0 v odloku), ki določajo robne pogoje posegov. Investitor gre lahko pri posameznem posegu (preko projekta) znotraj maksimalnih pogojev, natančno opredeljenih v PIP, do tam kolikor pač rabi. Tudi določene druge posebnosti v formi PIP izhajajo dosledno bodisi iz značaja problematike, bodisi iz pravnih možnosti dovolj natančne opredelitve– (poglavje 3.5.0.0 v odloku – v specifikaciji EUP v rubriki posebna merila in pogoji).. Tako je npr. regulator gostote pozidave, še posebej v ruralnem prostoru, med drugim določen z univerzalnim kriterijem obveznega zagotavljanja notranjega dvorišča – nove stavbe se na GE preprosto lahko gradijo, v kolikor je notranje dvorišče mogoče zagotoviti/zgraditi. Mehanizem je v tem primeru uporaben, ker so določena tudi velikostna merila stavb in odmiki od parcelnih meja oziroma od javnega prostora.

Merila stavbne strukture pa predvsem določajo morfološke parametre gradbene enote kot celote in njena prostorska razmerja – vplive na sosednje parcele, javni prostor, krajino streh... V celoten koncept PIP za gradbeno enoto je vgrajen tudi zelo pomemben mehanizem sanacije degradacij naselij, kjer gre za neustrezno locirano stavbno strukturo, javne dejavnosti, razmerje stavbne strukture do javnega prostora – pri tem so izhodiščna konceptualna, oblikovna in programska merila glavne stavbe, pomožne stavbe oziroma primarnega oziroma sekundarnega dela gradbene enote. Gre torej za mehanizem sanacij, ki jih je v klasično strukturiranih izvornih naseljih vnesel modernizem s prekinitvijo vezi med urbanizmom in arhitekturo. Ta regulator sanacije je le eden v vrsti zelo pomembnih mehanizmov, s katerimi se zagotavlja sanacija degradacij skozi vsako posamično investicijo – in to brez posebnih dodatnih stroškov za investitorja.

Če ima gradbena enota vedno znanega lastnika in s tem specifičen način obravnave (praviloma zasebnega interesa), kjer merila PIP določajo meje sfere zasebnega v razmerju do sfere javnega, pa je javni prostor in javna infrastruktura domena uporabe

vseh pod enakimi pogoji. Hkrati ima načeloma vedno upravljavca – institucijo s pooblastili upravljanja. Poleg tega pa so posegi vanj, ki so predmet odločanja v upravnih postopkih ali drugi instrumenti reguliranja, povsem drugačnega značaja, tudi v povsem gradbeno tehničnem smislu- praviloma gre namreč za nizke gradnje, za drugačen pristop pri (javnem) odločanju ipd. Zato so merila za ta segment posegov v prostoru povsem ločena.

#### *Način urejanja*

OPN določa na ravni EUP tudi način urejanja s prostorskimi izvedbenimi pogoji (PIP) in z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPPN). Vsebine PIP so vključene v izvedbeni del akta tako, da so merila in pogoji urejanja prostora v takih območjih opredeljeni tako natančno, da je akt v tem delu neposredna podlaga za pridobitev dovoljenja za poseg v prostor. Posebna določila za posamezno EUP so določena v odloku v poglavju 3.5.0.0 Specifikacija EUP in podobmočij KGV s posebnimi PIP.

V aktu se določajo območja, za katere je predvidena priprava podrobnejšega načrta, to je OPPN. Na teh območjih bo poseg v prostor možno izvesti le v skladu z določili, ki jih bo opredelil tak načrt. Vendar je pri tem potrebno poudariti, da je raba prostora do sprejema takšnega akta mogoča skladno s splošnimi določili OPN glede namenske rabe, posegi pa so omejeni na redno vzdrževanje objektov in zagotavljanje njihove normalne uporabe.

#### *Urejanje prostora z OPPN*

Kompleksnost rabe prostora praviloma zahteva poglobljeno načrtovanje na podlagi analitičnih ugotovitev in predpostavk ter upoštevanje številnih dejavnikov, ki v prostoru nastopajo na različnih ravneh. Za kakovostno načrtovanje prihodnjih ureditev prostora, ki se bodo šele zgodile ob uresničevanju interesov investitorjev in za zagotovitev varovanja javnega interesa, je z zakonom določena najprimernejša oblika urejanja prostora z podrobnejšim izvedbenim aktom (OPPN). Ta oblika sicer ni edina, možno je urejanje tudi z določili o PIP v izvedbenem delu akta, vendar takrat, ko so v prostoru razmerja med dejavniki fizične strukture in javni prostor v pretežni meri že vzpostavljeni. Pri posegih v nov naravni prostor, praviloma v večjem obsegu od 1 ha, je potrebna priprava podrobnejšega akta. Primerna je ob posegih na manjša območja, če ti vplivajo in deloma posegajo na že obstoječe pozidano območje. Priprava OPPN se izkazuje kot nujna tudi v primerih programskega prestrukturiranja delov naselij, sanacij degradiranega stanja v nekem območju, sanaciji prostora razpršene poselitve in razpršene gradnje, revitalizaciji starih jeder naselij itd.

S pripravo OPPN je načeloma mogoče začeti takoj oz. v trenutku, ko pri lastnikih zemljišč oz. investitorjih dozori odločitev o pripravi oziroma/in ko jo sprejme Občina. Na območjih v EUP, ki vključujejo dele naselij z obstoječo stavbno strukturo, hkrati pa je tam predpisana tudi priprava OPPN (predvidoma predvsem z namenom sanacije in prenove stavbnega fonda ter regulacije javnega prostora) so opredeljena aktivna določila PIP. Na teh območjih razvoj in raba prostora nista omejena, vendar so z določitvijo predpisane priprave OPPN hkrati dane usmeritve za celovito obravnavo takega območja. Predvidenih je 12 OPPN na območjih, ki so prikazana v kartah izvedbenega dela akta (v odloku - poglavje 3.6.0.0 Usmeritve za izdelavo OPPN).

#### *Bilanca zemljišč*

V veljavnem prostorskem planu občine, ki je topološko izčiščen in korigiran z upoštevanjem določil novega Pravilnika, je opredeljeno:

- Stavbna zemljišča	524,60 ha
- Kmetijske površine, delno gozd	3.469,83 ha
- Gozd	10.387,86 ha
- Območje voda	129,16 ha
- Druga zemljišča	141,69 ha
Skupaj	14.653,14 ha

Ob analizi stanja v prostoru je bila opravljena tudi analiza nezazidanih stavbnih zemljišč. Takšnih je 72,38 ha, kar predstavlja 14 % vseh stavbnih zemljišč. Vendar ocenjujemo, da je teh prostorskih rezerv manj, če upoštevamo zemljišča, za katere so investicije v pripravi, in zemljišča za katere naravne značilnosti otežujejo možnost pozidave. Ocenjujemo, da je v prostoru občine Kanal ob Soči realno na razpolago cca največ 10 % obstoječih stavbnih zemljišč. Ta obseg za dolgoročni razvoj ne bo zadostoval, predvsem z vidika usmerjanja poselitve v centralna naselja, zlasti Kanal in Deskle, kjer bo potrebno z novimi površinami zagotavljati ustrezno razmerje med površinami za bivanje, gospodarski razvoj, gospodarsko javno infrastrukturo ter razvoj družbenih dejavnosti.

V novem občinskem prostorskem načrtu (faza osnutka) obsega bilanca zemljišč po osnovni namenski rabi naslednje površine (na osnovi zadnjega digitalnega katastrskega načrta 2008):

- Stavbna zemljišča	477,51 ha
- Kmetijske površine	3.394,40 ha
- Gozd	10.516,22 ha
- Območje voda	127,81 ha
- Druga zemljišča	137,20 ha
Skupaj	14.653,09 ha

Z novim prostorskim načrtom se zagotavlja skupaj 477,51 ha stavbnih zemljišč kar je v skupni bilanci za 47,09 ha manj kot je stavbnih zemljišč v obstoječem planu. Zmanjšanje obsega stavbnih zemljišč je posledica popravkov nedoslednosti obstoječega plana (predvsem glede območij energetske infrastrukture) in sanacijskih ukrepov (predlogi za renaturacije).

V predlogu akta so prikazane vse spremembe namenske rabe v odnosu na sedaj veljavne prostorske vsebine družbenega plana, tako, da so v navedenih spremembah, poleg predlogov novih posegov upoštevani vsi popravki in uskladitve veljavnega plana z dejanskim stanjem v prostoru vključno z ureditvijo stanja glede prometne, komunalne in energetske infrastrukture ter zelenih površin.

Predlog sprememb namenske rabe opredeljuje 51,13 ha novih stavbnih zemljišč. Hkrati je za renaturacijo (povrnitev stavbnega zemljišča v status kmetijskega zemljišča ali gozda) predlaganih 43,23 ha obstoječih stavbnih zemljišč.

Predvideni novi posegi oz. načrtovana nova stavbna zemljišča s prerazporeditvijo zemljišč iz primarne rabe (K1, K2 in G) se namenajo za namen bivanja – skupaj 20,40 ha (namenska raba S in A). Slaba polovica površine predlogov za spremembo namenske rabe – v stanovanjske površine, se nanaša na uskladitev planske z dejansko

rabo prostora. V OPN je tako le 10,60 ha novih površin za bivanje (obravnavanih kot klasična sprememba namenske rabe, vključno s površinami območij sanacije razpršene gradnje – sorg). Preostali del novih opredelitev stanovanjskih površin (9,8 ha, oz. 48 %) pa se nanaša na uskladitve plana (up), popravke plana (popr).

Za centralne dejavnosti (namenska raba C) se na namenja 5,71 ha zemljišč, za gospodarski razvoj (namenska raba I in B) je namenjenih 0,63 ha, za zelene površine 19,41 ha in za prometno, okoljsko ter energetska infrastrukturo (namenska raba P, O in E) pa površino 4,98 ha površin (od tega za uskladitev z dejanskim stanjem 0,58 ha).

Največ stavbnih zemljišč se zagotavlja na kmetijskih zemljiščih (K1) 156,21 ha (100,54 ha za nove posege) in na drugih kmetijskih zemljiščih (K2) 235,41 ha (46,75 ha za nove posege). Preostala stavbna zemljišča se zagotavljajo na površinah gozdov – skupno 21,25 ha (5,43 ha za nove posege).

#### *Posegi na najboljša kmetijska zemljišča (trajno varovana kmetijska zemljišča)*

Na podlagi Pravilnika o kriterijih za načrtovanje ureditev in posegov v prostor na najboljših kmetijskih zemljiščih zunaj območij naselij (Ur. l. RS, št. 110/08) je načrtovanje prostorskih ureditev in posameznih posegov v prostor zunaj območja naselij dopustno za namene iz 44. in 45. člena Zakona o prostorskem načrtovanju, kadar zaradi tehničnih ali tehnoloških razlogov ni mogoče uporabiti zemljišč nekmetijske rabe ali drugih kmetijskih zemljišč. Predlogi posegov na najboljša kmetijska zemljišča po površini večji od 5000 m<sup>2</sup> so upravičeni šele na podlagi proučitve možnih variantnih rešitev.

Na najboljših kmetijskih zemljiščih (K1 - po kategorizaciji sedaj veljavnega plana) se zagotavlja 19,80 ha novih stavbnih zemljišč, na drugih kmetijskih zemljiščih (K2) pa 22,94 ha. Druga stavbna zemljišča se zagotavljajo iz gozdov (8,20 ha. Z renaturacijo bo povrnjenih v status kmetijskega zemljišča 28,30 ha (Opomba: preostala zemljišča v renaturaciji - 9,46 ha se vračajo v plansko rabo gozda). V bilanci kmetijskih zemljišč je zmanjšanje v skupnem obsegu 75,43 ha posledica sprememb namenske rabe v stavbna zemljišča (neto površina 14,44 ha) in uskladitev z dejansko rabo gozda.

*Površine gozda* se v OPN povečujejo za 128,36 ha, od tega na račun uskladitve planske rabe z dejansko rabo 118,9 ha (kmetijske površine, vode in druga zemljišča) ter z renaturacijo iz statusa stavbnih zemljišč 9,46 ha.

## **VII. Ocena finančnih in drugih posledic**

Sam OPN po sprejemu in uveljavitvi ne bo imel neposrednih finančnih in drugih posledic za občinski proračun. Pričakovani pa so njegovi posredni pozitivni učinki, ki se bodo skozi dolgoročno usmerjen prostorski razvoj odrazili tudi na prihodke in odhodke lokalne skupnosti. Te učinke je mogoče doseči predvsem skozi vpliv na povečan priliv davkov in prispevkov iz naslova rabe zazidanih in nezazidanih stavbnih zemljišč ter uveljavitev komunalnega prispevka investitorjev oziroma skozi gradnjo omrežij, objektov in naprav gospodarske javne infrastrukture. Ne nazadnje je OPN naravnano tako, da bo njegovo uresničevanje posredno bistveno prispevalo k racionalnejši gradnji nove in izrabi obstoječe komunalne infrastrukture občine. Vzdržan in k trajnostnemu razvoju prostora naravnano prostorski načrt je gotovo najpomembnejši mehanizem za

zagotavljanje kakovostnega razvoja naselij in izboljševanje pogojev za bivanje, za zagotavljanje gospodarske rasti in varovanja okolja. Tako je mogoče pričakovati pozitivne sinergijske učinke načrtovanih prostorskih ureditev na splošen družbeni razvoj v občini in regiji.